

Domoljub

V Ljubljani, 18. maja 1938

Leto 51 • Štev. 20

Med zadnjimi!

Nismo povsod med zadnjimi, kar se pa naših cest tiče, bomo pa v Evropi težko dobili državo, ki bi imela tako slabe ceste kakor mi. Če greste doli na jug naše države, boste neredko slišali mnogo hvale o naših lepih, belih slovenskih cestah. Saj so res navadno boljše kakor doli. Banovina se trudi na žive in mrtve, da bi naredila, kar s svojimi skromnimi sredstvi zmore. Vendar, če primerjamo slovenske ceste, ki so po naši lastni pridnosti najboljše v državi, s cestami naših sosedov, nas pa mora biti naravnost sram pred svetom. Italija ima speljane krasne asfaltirane ali betonirane ceste že skoraj do sleherne vasi. Nemčija je postala svetovno znana tudi po velikanskih avtomobilskih cestah, ki jih grade kar naprej. Mala Avstrija, ki je zdaj ni več, si je zgradila lepe asfaltirane ceste, ki so vezale vsa važnejša mesta. In Madžarska je prepregla svoje neizmerno ravnino s cestami, ki jih občudujejo tuji kot nekaj izrednega. In drugod je isto: na Češkem, v Švici, Franciji itd. Le naše ceste so še vedno v dežju polne blata, v suši pa zavite v oblake prahu.

Pravijo, da se na naših mejah večkrat ponavljajo prizori, ko pridrži lep avto do meznikov, pa se vrne, ker vidi, kakšne so ceste. Z avtom vred se pa vrnejo tudi stotaki in tisočaki, ki bi jih dal imoviti tujec zaslužiti našim ljudem, če bi se ne ustrašil naših razdrapanih cest.

Če že ne zaradi drugega, ki morali zaradi svojega dobrega imena poskrbeti, da gremo v vprašanju cest vzporedno z drugimi narodi. Pa ne gre le za naše dobro ime, ampak je vprašanje dobrih cest in cestnih zvez tesno združeno z našim gospodarstvom. To velja zlasti za Slovenijo. Pri nas živi dober del ljudstva od tujkega prometa. To velja zlasti za Gorenjsko, pa tudi drugi predeli naše dežele imajo toliko vabljivih lepote, da bi se tuji podali tudi tja, ako bi jih vabile lepe ceste. Marsikateri inozemec, ki je bil pri nas, je poln hvale o naših naravnih krasotah, o narodu, o cenemem življenju, toda o cestah ve povedati le grajo.

Pri nas v Sloveniji se dogaja to, kar se menda nikjer na svetu ne. Ceste, ki jih oskrbuje banovina, so za silo še dobre, državne ceste pa so pod vsako kritiko. In ravno drž. ceste so one, po katerih prihajajo tuji k nam. Avtomobilski in vozovni promet po velikih cestah je tako narastel, da tega staromodno cestišče več ne vzdrži. Flikarije in posipanja parkrat na leto ne morejo zaustaviti razpadanja naših cest. Za današnji veliki in hitri promet je treba trdega cestišča. Res je narava takega cestišča precej draga, so pa

vzdrževalni stroški potem neznatni. Izgovor, da ni sredstev za izdelavo modernih cest, ne sme držati. Če jih je zmogla revna Avstrija z nekaj milijoni prebivalcev, če jih lahko gradi 6 milijonska Madžarska, zakaj bi jih pri nas ne mogli?

Zadnje čase kaže, da se bo tudi v tem pogledu obrnilo na bolje. Iz milijardnega kredita so v Sloveniji začeli modernizirati državno cesto od Ljubljane proti Kranju in pa od St. Ilje proti Mariboru. Delo pa gre neznansko počasi naprej. Za zgled naj navedemo, da so Italijani v dobrem letu v Abesiniji zgradili 1100 km dolgo asfaltirano cesto, pri nas jo bodo pa v dveh letih od Ljubljane do Jeperce. Nujno je potrebno, da se ta dela pospešijo. Iz izjav predsednika naše vlade sklepamo, da bo vlada to deo vzela zdaj resno v roke. Kakor vse kaže, bodo dobili več milijard kredita, ki bo namenjen pred vsem za zgradbo modernih cest. Tako je pravi! Na ta način bo pri zgradbi cest dobilo zaslužka tisoče delavnih rok, privabili bomo bogatega tujca na oddih v naše tepe kraje, in končno bomo na ta način tudi na zunan pokazali, da smo kulturna država, ki lahko stopi tudi v tem pogledu na stran svojih sosed.

Za Slovenijo je posebno važna cesta, ki bi vezala Ljubljano z Jadranskim morjem. Ta

cesta ne bi služila le tujskemu prometu, ampak bi bila tudi važna izvozna cesta za naše pridelke in izdelke v širni svet. Avtomobilski promet tako hitro raste, da moramo danes tovrni avto glede hitrosti in cene staviti pred tovrni vlak. Jadranska avtomobilska cesta bi omogočila, da bi mi naše sadje, mleko, zelenjavo itd. hitro in poceni postavili na dalmatinski trg, kamor zdaj zaradi nerodnih in dragih železniških zvez ne moremo. Prav tako so nujno potrebne moderne preureditve ceste, ki vodijo iz Ljubljane proti Jesenicam, Mariboru, Zagrebu in Trstu. Druge naj bi prišle po zgledu sosednjih držav polagoma na vrsto.

Ob tej priliki je treba tudi prebivalcem ob cestah povedati resno besedo. Avtomobilov in motorjev z grožnjami in naganjem ne bomo spravili s sveta. S tem se je treba sprijazniti. Promet teh vozil bo leto za letom večji. S tem pa raste tudi nevarnost na naših cestah. Tej nevarnosti se je mogoče izogniti le, če se držimo natančno predpisov, ki urejajo cestni promet. Največ nesreč na cestah povzroči nepravilna vožnja, ne le avtomobilov, ampak še večkrat voznikov. Prav tako pa je ne le pravica, ampak dolžnost vsakogar, da naznani oblasti avtomobilista, ki ne spoštuje predpisov in se norčuje iz kmečkih ljudi, ki morajo peš ali z živino na cesti. Moderni promet na cestah so znale druge države urediti v obojestransko zadovoljnost, do tega bo moralo čim prej priti tudi pri nas.

Dr. Krek o kmečkih posojilnicah

L. 1895 je ranjki dr. Janez Evangelist Krek napisal »Črne bukve kmečkega stanca«. Opisal je v tej knjigi stanje kmetov po celi Evropi in Ameriki. Pokazal je, kako kmeta uničuje liberalizem, ki mu je navidezno prinesel svobodo, ki pa je na drugi strani kmeta zaslužil oderuben. Zlasti opisuje silno zadolžitev kmetov v tisti dobi. Ob koncu knjige povzema še enkrat glavne misli. Tam pove o liberalizmu tako-le: »Liberalizem je zanesel neomejeno svobodo tudi na kmete. S tem se je začelo razkosavanje zemljišč in špekulacija z zemljišči. Kmečki stan se je vedno bolj razdruževal. Razmere med sosedi in sovaščani so se poslabšale, pravd brezdanje žrelo se je odprlo.« In kako priti iz teh razmer? Tako-le pravi veliki učitelj slovenskega naroda dr. Krek: »Denarno gospodarstvo je izročilo zasebni špekulaciji — kredit, ki ga je bilo povsod vedno več treba. V kmečki socialni načrt torej spada tudi načrt, kako naj se zlomi denarni nadvladi tilnik. Razdruženje je sedaj že predaleč napredovalo, da bi se kar na mah mogla obnoviti zamorjena vzajemnost. Treba je poprej pri-

pravljauja s poukom v besedi in piamu in združnega združenja. Najprimernejši je začetek z Raiffeisenovimi posojilnicami, kjer se rayno v denarnih stvareh, ki vse zanimajo, po načelu polne vzajemnosti združujejo kmečki posestniki. Denar je vse razdružil, pri denarju naj se torej začne zopet organizacija. Denar ne zadruga so pa tudi zato potrebne, ker je v zvezi z njimi mogoč razvoj svobodnih gospodarskih zadrug.«

Danes se prav naše posojilnice, ki so ustanovljene po načelih Raiffeisenovih in ki jih je Krek pri nas vpeljal, zopet obnavljajo. Od kmetov je odvisno, kdaj bodo zopet zavetele v takem razmahu kot v prejšnjih časih.

Tri stvari si posebno zapomnimo iz tega, kar je pred 43 leti Krek učil kmete. Prvo je, denarni nadvladi je treba zlomiti tilnik. Če hoče kmet dobiti posojilo po nizki obrestni meri, ga more dobiti le v domači kmečki posojilnici. Ta pa bo mogla dati posojilo po

(Nadaljevanje na prihodnji strani spodaj)

Družba in družina

Clovek je družabno bitje. Mora med ljudji navezan je na medsebojno pomoč in podporo. Kdor se družbe izogiba, je ali čudak, ali je bolan, ali pa skriva v sebi toliko mero zlobe in hudobije, in se zanjo tako boji, da bi ne prišla na dan, da se zato hoče z njo vred pred svetom skriti. Redki so tisti, ki se družabnemu življenju odtegujejo zato, da bi sami dobri ostali. Sol A malo jih je.

Znana pa je naša prislovica: Povej mi s kom hodiš in jaz ti bom povedal kdo si. In še druga: Kdor z volkom hodi, mora z volkom tuliti. Oba ta dva ljudska pregovora nam jasno odkrivata, da je človeška modrost sama prišla na to, kakšen in kako močan vpliv ima družba na človeka. Tega vpliva nikakor ne smemo podcenjevati. Pošteno moramo z njim računati.

Ker je naravno, da moramo živeti v družabnem življenju, pa nam ne sme biti vseeno, kam drži naša pot, v kakšno družbo in družino. Če je kje na svetu na mestu pregovor: »Karkoli delaš, delaj previdno in glej na konec«, je ta pregovor na mestu pri izbiranju družbe in družine. Saj vemo, da po slabi tovarišiji rada glava boli. Ni vseeno za starše, kam zahajajo otroci, in za otroke ni vseeno, kakšnih prijateljev se oklepajo. Sveto pismo na vso moč hvali pravo in resnično prijateljstvo: kdor je našel pravega prijatelja, je našel zaklad. Rimski govornik Ciceron je v svoji zdravi pameti in v svojem prepričanju prišel do spoznanja, da ga ni povsod pravega prijateljstva: samo med dobri mi ga dobite, med hudobnimi pa nikdar.

Vsekakor moramo biti torej previdni pri izbiranju tovarišije in prijateljstva. Previdnosti treba roditeljem, da znajo o pravem času preprečiti nevarnost napačnega prijateljstva in tovarištva, previdni pa naj bodo tudi mladi ljudje sami, da se prezgodaj ne ujamajo v zanke, iz katerih se jim bo pozneje težko izmotati.

Ko bi znali ljudje zlasti v izbiranju družbe in družine poslušati in ubogati Cerkev. Kar sv. Cerkev priporoča, imeti za dobro, na kar sv. Cerkev opozarja in smatra za slabo ali za nevarno, ali vsaj dvomljive vrednosti imeti za slabo, o koliko lepše dneve bi marsikdo gledal na tem svetlu!

Nekatere družbe, kamor naj bi pameten človek ne zahajal, moramo tukajle vseeno omeniti.

Sem spada prepogosto pohajanje in posedenje po gostilnah. Zlasti, če tam naletiš na družbo, ki bi rada na tvoj račun živela, jedla in pila. In zraven seveda tvojo dobrotljivost na vsa usta hvalila. Gostilne so potrebne zaradi tujcev in popotnikov, da si znajo v tujini priti do primerne prehrane, nevarne pa so, če se v njihovih prostorih zbirajo žejne vrane v vseh mogočih človeških podobah: take ki se samo napajajo in take, ki čakajo na dobra srca hvale in častiteljnih vaških bahačev.

Niš slabše niso družbe in njih shajališča po zasebnih hišah, zlasti če lastniki teh hiš nimajo potrebne vesti ali pa so strahopetni zajci, ki nimajo za take ljudi ne potrebne besede, ne poguma, da bi ustavili njihovo drznost in predrznost. Zlasti nevarne so take družbe, če so v zvezi z neizogibno harmoniko in pa s pijačo. Nič ne pomaga izgovor, češ mladina mora biti vesela. Vesela da, a ne nora.

Tudi družbe igralcev in kvartopircev moramo obsoditi in jih posaditi na-zatočno klop. Gorje človeku, katerega obsede igralaki vragi in sploh vsakemu, kdor hoče obogateti na kakršenkoli nenavaden način. Tudi igro z nepotrebnimi dolgovi in z brezskrbnim zadovoljevanjem štetjem v to vrsto. Nekateri namreč še vedno upajo, da bo država prevzemala vse dolgeve za svoje državljane. Enkrat se je to zgodilo, a vedite, da se to ne bo na vse veke ponavljalo. Nobena vlada in nobena država ne bo tako nespametna.

nizki obrestni meri, če bo v njej združen ves kmečki denar. Tisti kmečki človek tedaj, ki nosi denar v mesta, ki nalaga denar v tuje zavode, ne poskuša, da bi skupno z drugimi zlomil tilnik denarni nadvladi tujih kapitalistov. Tak kmet le podpira tujo nadvlado.

Drugo je tole: Pred 43 leti je tožil dr. Krek, da je razdruženje daleč napredovalo. To se pravi, smisel za skupnost, za skupen nastop in skupno gospodarstvo je propadel. Liberalizem je razbil med ljudmi tiste vezi, ki jih je poprej spleta zavest skupnosti na podlagi nauka o krščanski ljubezni. Vprašajmo se, ali je v teh desetletjih, odkar nas je Krek učil, že obnovljena zamorjena vzajemnost. Zalibog moramo reči, da smo se še premalo naučili. Imamo pač mnogo organizacij, priznamo tudi, da je več smisla za kmečko stanovsko organizacijo kot ga je bilo pred 40 leti, toda na drugi strani moramo priznati, da je tista sebičnost, tisti pohlep po hitrem dobičku še vedno tolik, da ovira skupno delo in skupen nastop. Sedaj, ko se obnavljajo posojilnice, ki je nanje dr. Krek polagal toliko važnosti, to živo čutimo. Mnogi še drže denar doma, namesto da bi ga nesli v domačo po-

sojilnico. Mnogi prej verjamejo vse kapitalistično navdahnjene-mu mestnemu človeku ali Bogve odkod privandranemu agentu kot pa domačemu zanesljivemu človeku. Prej bo nesel svoj denar v roke judom kot domači posojilnici. Taki ljudje se v zadnjih 40 letih niso ničesar naučili.

Tretja stvar, ki je iz teh Krekovih besed, ki smo jih navedli, ne pozabimo, pa je tale: Gospodarske zadruge se bodo mogle oživiti le, če bodo razvite iz močne domače kmečke posojilnice. Dostikrat slišimo in beremo, kako napredni so kmetje v drugih državah, kako se združujejo za skupen nakup in skupno prodajo, da se rešijo vseh blagovnih oderuhov. To stopnjo naprednih evropskih kmetov bomo dosegli le, če bomo znali najpoprej združiti svoj kmečki denar v moč, ki bo mogla dati potrebno oporo nabavnim in prodajnim blagovnim zadrugam.

Pogoj našega gospodarskega napredka je obnova posojilnic. Vsakdo naj pri tem pomaga z zgledom in besedo. Tako se bomo najbolj oddolžili delu našega Kreka za kmečki stan. Potem ne bo treba pisati »Črni bukev kmečkega stanu«.

Menda ne bo prehude zamere, če obojimo tudi shajališča ob mrličih. Čuvanje in straženje mrličev. Meni se zdi mariška soba kakor svetišče. Mrliški odtar, od njem svete podobe, v sredi križ, na straneh svetle in goreče sveče: slišite, povejte mi, ali ne nosi vse to na sebi značaja svetlišča? In zdaj se zbere v to svetlišče zbor pivcev, žganjarjev, kadilcev, kvantačev in druge podobne plaže. Nak! To ne spada v mrliško sobo!

Kaj, ko bi še prežalce pri raznih ženitninah malo pokrtačili? To, kar se godi po raznih ženitninah s »šranganjem« in z drugimi nerodnostmi je marsikje že kar v najbližjem sorodstvu s čisto navadnim izsiljevanjem. Nekateri ljudje nimajo nikoli dosti ne denarja, ne pijače.

Vsa takale navlaka res ne zasluži drugega kakor boj. Boj od strani staršev in vzgojiteljev, pa tudi boj od mladine same. Človek je res družabno bitje, a te lastnosti ne sme izrabljati v sramoto sebi in svojim.

Tudi vse druge naše družbe in združenja imajo le takrat svoj namen in pomen na pravem mestu, kadar skušajo koristiti splošnosti in naš rod dvigniti na višjo stopinjo blagostanja in izobrazbe. Kakor hitro začnejo nekatera društva hujskati proti tistim, ki ne trobijo v njihov rog, kadar začno člani nastopati s surovostjo in z divjanjem nasproti drugim društvom, je tako društvo izigralo in zaigralo svoj namen in ni več vredno, da se imenuje društvo.

Češki Nemci

Neka višja diplomatska osebnost je berlinskemu dopisniku švicarske »Neue Zürcher Zeitung« takole razložila trenutni položaj vprašanja, kako zadovoljiti zahteve Nemcev na Češkoslovaškem:

»Praška vlada je na angleško pobudo,« tako se je izrazila ta osebnost, »napravila nekaj korakov, s katerimi je pokazala svojo dobro voljo, kajti najnovejši predlogi praške vlade glede bodočih pravic nemške manjšine presegaajo predloge, ki jih je vlada mislila prvotno staviti v svojem narodnostnem statutu. Zadržanje nemške vlade je do sedaj samo opazovalno. Nemška vlada je tiho in ni izpovedala nobenega stališča. V Berlinu bodo molčali vse tako dolgo, dokler praška vlada pod pritiskom Anglije ne bo izdelala in objavila svojih predlogov glede sušetskih Nemcev. Iz razgovora, ki ga je imel angleški poslanik Henderson z zunanjim ministrom Ribbentropom, izhaja, da nemška vlada nikakor ne želi napraviti vtisa, da je trmasto zagrizena in nepristopna. V Berlinu namreč nevarnosti, da bi šla Anglija v protinemško fronto, ako bi njena prizadevanja za mirno rešitev češkoslovaških težav trdo odbili, nikakor ne podcenjujejo in se ji hočejo izogniti. Značilno je tudi, da je protičeška gonja v nemškem tisku kar naenkrat prenehala, ali je vsaj omiljena. Iz vseh teh okoliščin raste zaupanje v mirno rešitev tega hugega spora. Trav gotovo pa je, da ni treba pričakovati, da bi se v bližnjih tednih pojavile kakšne nasilne motnje ali celo kakšna nasilna presenečenja na češkoslovaških mejah, ker nemška vlada se bo izognila vsemu, kar bi moglo kakorkoli ovirati njeno mirovno posredovanje. Če se je Anglija spustila v ta posredovanje, ne sme biti osramočena, tega se vsi zavedajo, tudi nemška vlada.

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

d 60 letnik postane zadnji dan meseca maja apostol slovenskega izseljenstva pater Kazimir Zakrajšek, župnik nove ljubljanske župnije sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. Bog blagoslovilaj g. jubilanta še mnogo let!

d 50 let je minilo, kar sta se vzela v farni cerkvi v Polhovem gradu Gregor Ambrožič in njegova žena Frančiška roj. Češnovar. Zlatoporočencema daj Bog še dolgo življenje!

d 50 let že zvesto opravlja službo cerkvenika 73 letni Fran Bračko v cerkvi Matere božje v Tinjah pri Zibiki. Na mnoga leta!

d Iz duhovniške službe. Za kanonika izpraznjenega kanonikata ustan. c. Friderika III. v Ljubljani je bil imenovan g. Josip Šimenc, kanonik Čemažarjeve ustanove ljubljanskega stolnega kapitlja in župni upravitelj v Naklem. — Umeščen je bil na podeljeno mu župnijo v St. Jurij pri Grosupljem g. Viktor Svigelj, župnik na Blokah. — Prezenterana sta bila: g. dr. Janko Arnejc, župnik na Trsteniku, za župnijo Breznica, in g. Jožef Smolič, župni upravitelj v Stopičah, za to župnijo. — Podeljene so bile župnije: Podgrad g. Francu Kirarju, žup. upr. v Novi Oselici, Bloke g. Antonu Hrenu, kaplanu istotam, Mokronog g. Ivanu Sladiču, žup. upr. istotam, in Tunice g. Andreju Križmanu, kaplanu na Jesenicah. — Za župnega upravitelja pri Sv. Trojici nad Cerknico je bil imenovan g. Ivan Mramor, kaplan v Smarju, župnik v Zireh g. Ivan Pečnik pa za soupravitelja župnije Nova Oselica. — V ljubljansko škofijo je bil sprejet g. Jožef Godina in bil imenovan za kaplana na Jesenicah. — Upokojeni so bili: g. Josip Lavtižar, župnik v Ratečah-Planici, g. Adolf Knol, žup. upr. na Vranji peči, g. Josip Pravhar, župnik v Loškem potoku, in g. Filip Marješič, ekspozit v St. Vidu pri Brdu.

DOMAČE NOVICE

d »Narodni odbor« se imenuje društvo, ki so ga te dni ustanovili v Ljubljani in ki hoče delovati vzajemno z Rafaelovo družbo, Slovensko Stražo, Prosvetno zvezo in drugimi narodnimi društvi v državi.

d Odobritev važne pogodbe. Te dni je odobril ban dr. Natlačen pogodbo, ki so jo sklenile Kranjske deželne elektrarne s Trbo-

veljsko premogokopno družbo zaradi dobave električnega toka. TPD je zgradila v zadnjem času v Trbovljah novo moderno elektrarno za novih 12.500 kw. Elektrifikacija dravske banovine po KDE je v zadnjem času tako silno napredovala, da dosedanje centrale, iz katerih prejemale KDE svoj tok, komaj še zadoščajo. Z novo pogodbo bo KDE na razpolago potrebna rezerva iz Trbovelj, ki je je do sedaj manjkalo, in bo dovolj električne moči tudi za nadaljnjo elektrifikacijo. Vsekakor pomeni ta pogodba nov odločilen korak v izvajanju elektrifikacijske politike dravske banovine, ki je za nadaljnji razvoj našega narodnega gospodarstva nepregledne važnosti.

d Zveza združenih delavcev je zborovala te dni v Ljubljani. Med drugim sta bila navzoča tudi stolni kanonik dr. Klinar in minister dr. Krek. Obširno strokovno poročilo navaja v vseh podrobnostih, kakšne uspehe je ZZZ dosegla lani v raznih krajih na korist delavstva. Samo pri mezdah je ZZZ priborila delavstvu celokupno 750.000 din za povišanje. Trikrat se je morala organizacija poslužiti zadnjega orožja — stavke, da se je dosegla primerna izboljšava položaja delavstva. Od prvotnih 2150 članov je lani število članstva naraslo na 4212. Glasilo »Slovenski delavec« sedaj izhaja v 4500 izvodih.

d V noči od 14. na 15. maja je stopil v veljavo novi vozni red. Kdor ima opravka z železnico, pozor, da ne bo zamudel!

d Pri zapirju ali pa pri mojnah v prebavi vzemite zjutraj na tešče kozarec naravne »Franz-Josef« vode.

d Ban dr. Marko Natlačen o gasilstvu. Pred kratkim so v Škofji Loki blagoslovili prapor gasilske čete. Pri tej priliki je imel ban dr. Natlačen lep nagovor, v katerem je poudaril tudi tole: Državna oblast zre na gasilstvo z največjo dobrohotnostjo; nudi mu v vsakem pogledu svojo moralno in materialno pomoč, zavvedajoč se ogromne moralne vrednosti dela, ki ga gasilska organizacija med narodom vrši. Ogromne so koristi, ki jih ima od gasilske organizacije narod in država, kajti gasilskim organizacijam se imamo zahvaliti, da se leto za leto obvarujejo milijoni narodnega imetja pred uničenjem po požarih, nič manj pomembna pa ni korist, ki jo ima od gasilstva narod in država z ozirom na vzgojno delo, ki ga gasilstvo vrši med narodom. Slovenci in Slovani vobče smo znani po svoji svojevrstni svobodoljubno-

V treh glavah — ena sama misel! „Kako neki doseže soseda tako belino pri svojem perilu?“ Tri besede pojasnijo tajnost: Terpentinsko milo Zlatorog. To izdatno milo daje gosto belo peno, ki z malo truda prizanežljivo odpravi s perila vso tudi še tako trdovratno nesnago in pretvori perilo v sveže duhtečo belino.

TERPENTINSKO MILO
Zlatorog

sti, ki je naši slovenski in slovanski stvari mnogookrat škodljiva, ker gre predaleč, ker pre-mnogokrat bohota na škodo širše skupnosti. Preradi hočemo povsod in ob vsaki priliki uveljaviti svojo lastno voljo in ne znamo svoje volje podrediti skupni volji, pa smo zato razcepljeni in brez moči. Gasilska organizacija budi in vzgaja v svojem članstvu pravega vojaškega duha, duha discipline, ki je nam, ker smo mal narod, prav posebno potrebna. Vsak član gasilske organizacije mora podrediti svojo voljo volji skupnosti, volji svobodno izbranega odbora in poveljnika. Želim škofojloški četi in vsemu našemu gasilstvu, da bi se v tem duhu širilo in raslo, da bi naša gasilska organizacija postajala od leta do leta močnejša in pomembnejša.

d Španska bolezen se je pojavila v Strazišču pri Kranju. Ker se ji rada pridruži pljučnica, je v zadnjem času umrlo nenavadno veliko ljudi. Lepše vreme bo preprečilo nadaljnji razvoj bolezni.

d Električna je zagorela v nedeljo, 15. maja, v Savinjski dolini. Glavna slovesnost je bila v St. Juriju ob Taboru. Navzoč je bil tudi ban dr. Natlačen, ki ga je hvaležno ljudstvo navdušeno pozdravljalo.

d Spomenik kralju Aleksandru so preteklo nedeljo slovesno odkrili pri Sv. Juriju ob Ščavnici, torej v rojstni fari voditelja slovenskega naroda dr. Korošca.

d 9. maja so zaprli veliko razstavo italijanskega slikarstva vseh stoletij, ki je bila v Belgradu odprta od 27. marca. Ta znamenita razstava, o kateri smo pisali, da je enake še ni bilo nikjer v Evropi, niti ne v Italiji sami, je v Belgradu trajala 45 dni. Razstavo je v tem času obiskalo okoli 84.000 ljudi. Poleg najvišjih zastopnikov in deset tisoč drugih iz naše države, je prišlo na to razstavo tudi izredno število tujcev, posebno Nemcev, Romunov, Bolgarov.

Našo državo sta nedavno obiskala turški ministri ki predsednik in zunanji minister. Slika nam kaže visoka gosta v spremstvu predsednika naše vlade in srbskih narodnih noč.

Oglas je reg. pod S. Br. 181 od 1. III. 1937

in Angležev. Obiskale so jo tudi številne skupine dijakov iz vseh krajev.

d Slovenski čebelarji so se sešli v Ljubljani na redni občni zbor. Predsednik profesor Verbič je opisal delovanje čebelarskega društva, ki slavi letos 40 letnico obstoja. Društvo ima na bivšem Kranjskem 83 podružnic s 1859 člani, na bivšem Štajerskem pa 72 podružnic s 1253 člani. Društvo je priredilo lani 50 tečajev in ustanovilo 30 opazovalnih postaj. Zborovalci so obravnavali še mnoge druge važne zadeve in izvolili stari odbor.

d Slovenski planinci so zborovali 15. maja v Celju. Po običajnih poročilih so izvolili nov odbor s predsednikom dr. Pretnarjem na čelu. Z veseljem so zborovalci pozdravili sklep banske uprave, ki hoče prirediti slovenski kulturni film. Ta bo šel preko naše meje in bo kazal inozemcem lepoto naše zemlje.

d Tudi Madžari že hodijo k nam na obisk. Več madžarskih časnika in zdravnikov se je pretekli teden pripeljal v Zagreb. Ugledni madžarski gostje so si v glavnem ogledali socialne ustanove v naši državi. Zagrebški župan dr. Teodor Pečič jim je priredil večerjo.

d Za evharistični kongres v madžarski Budimpešti, ki bo letos od 25. do 29. maja, vlada po vsej Jugoslaviji veliko zanimanje. Tega kongresa se bo po dosedanjih podatkih udeležilo iz naše države okrog 20.000 katoliških vernikov. Hrvate bo vodil zagrebški nadškof dr. Alojzij Stepinac. Iz Vojvodine pojde na kongres nad 2600 vernikov.

d Kobilice nadloga. Ogromne jate kobilic že pot let delajo veliko nadlogo po nekaterih hercegovskih vaseh. Prvič so se namreč v večji meri pojavile leta 1934, ko so uničile vse, kar so tamkajšnji kmetje posejali in posadili. Zadnji dve leti je bilo kobilic že nekaj manj, tako da so kmetje že upati, da se jih bodo enkrat za vselej iznebili. Letos pa so se pojavile še v večjih trumah kot pred petimi leti. Najbolj jim diše posevki v občini Aladinč. Od tod je zdaj odpotovalo posebno zastopstvo občinskih svetovalcev v Split, da posreduje pri merodajnih oblasteh za pomoč pri iztrebljanju te golazni, ki je spravila vso občino tako rekoč na beraško palico.

d V zadevi graditve železniške proge Crnomelj—Vrhovsko je te dni prometni minister dr. Spaho sprejel poslanca dr. Koceta. Ugotovila sta, da so vsa predela za to progo že gotova in se bo proga Crnomelj—Vrhovsko pričela graditi še letos.

d Pri korpulentnih ljudeh se izkaže naravna »Franz-Josefova« grenka voda kot zanesljivo in prijetno delujoče sredstvo proti

zaprtju, katera se uporablja brez posebne di-jete. »Franz-Josefova« grenka voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami.

Ogl. reg. 8. br. 20474/38.

d Za upokojenje, bivačoče v inozemstvu manj ko dva meseca, je izdalo finančno ministrstvo navodila. Po tem mora vsak upokoje-nec, ki odide v zamejstvo za manj ko dva me-seca, pred svojim odhodom pisмено obvestiti pristojno oblast, kdaj namerava potovati, ko pa se vrne iz zamejstva, mora obvestiti pristojno oblast, kdaj se je točno vrnil. Upokoje-nec more oditi v zamejstvo s pravico na prejemanje pokojnine v tem času samo en-krat na leto, brez ozira na to, koliko časa se v zamejstvu zadrži. Če je pri enkratnem bivanju v tujini, krajšem od dveh mesecev, že izkoristil možnost prejemanja nezmanjšane pokojnine, potem se morajo pri vsakem nadalj-njem njegovem bivanju v inozemstvu v istem

letu njegovi prejemki zmanjšati za 20 odst., in sicer za toliko dni, kolikor jih je preživel v zamejstvu manj ko 2 meseca. Ker se dan od-hoda in dan povratka ne računata v čas biva-nja v zamejstvu, upokojeenci zato niso dolžni prijaviti takega primera odhoda čez mejo, če se istega dne vrnejo, ali pa če se vrnejo vsaj že drugi dan, sveda če imajo odobrenje pri-stojnih oblasti. V takšnih primerih se tudi po-kojninski prejemki ne zmanjšajo.

d Pri takih dobičkih bi lahko ceno elektrike znižali. Nad 1.100.000 din čistega dobička so imela električna podjetja v Splitu preteklo le-to. Tako je razvidno iz poročila, ki ga je na zadnjem občnem zboru zastopnikov teh podjetij podal član upravnega odbora.

d Cene gredo gor! Z 10. majem so podra-žili kruh v Zagrebu. Do te podražitve kruha je prišlo zaradi zvišanja cene pšenici in moki. Tako bo stala štruca ali hlebec belega kruha, ki tehta 0,86 kg 4 din, 0,94 kg polbelega in 1,06 kg črnega kruha ravno toliko. Cene mlečnega kruha ostanejo neizpremenjene. Pekli morajo v svojih prodajalnah obesiti tablice, na katerih je označena teža in cena posameznih vrst kru-ha. — Sploh so se tekom leta podražile do 20 odstotkov skoro vse življenjske potrebščine.

d Dva milijona dinarjev za 100 novih za-silnih stanovanj bo dala mariborska mestna občina.

d Ali v Ljubljani ni filmske cenzure? V kinu »Sloga« so te dni igrali prvič francoski film »Golem«. Kot že po drugih evropskih me-stih, tako je tudi pri nas v Ljubljani prišlo zaradi tega filma do demonstracij. Nekaj ka-toliških akademikov je pred predstavo prote-stiralo, da se pri nas ta film proizvaja. Kato-liška mladina je pač dala duška svojemu ogorčenju. V Bratislavi so ga združeni nem-ški, poljski in madžarski katoliki onemogočili, celo v Parizu je bil izžvižgan. Občinstvu v

KULTURNI KOTICEK

Fran Levstik

Fran Levstik je bil rojen 28. septembra 1831 v Spodnjih Retjah pri Velikih Laščah. Obiskoval je gimnazijo v Ljubljani, a je ni do-vršil. Nekaj časa je bil v bogoslovju v Olomucu na Moravskem. Bil je nekaj časa domači učitelj, časnikar in nazadnje uradnik v licejski knjižnici v Ljubljani. Umrl je leta 1887. Prve pesmi je zlagal že v 3. gimn. razredu. Kot četrtošolec je že priobčeval svoje pesmi, kot petošolec pa je že pisal dramske prizore. Pesmi je priobčeval v raznih takratnih časnikih. Leta 1854 so izšle njegove pesmi. Te pesmi so lir-skega značaja, kjer razmišlja o življenjskih vprašanjih in govori o raznih pomembnih na-rodnih dogodkih. Potem imamo razne pripo-vedne pesmi, med katerimi je najbolj znana ubežni kralj, potem so razne žaljive in otroške pesmi in zbadljive pesmi. Pesmi same se odli-kujejo po lepem jeziku in pravem resničnem gledanju na življenje. Ker je veliko občeval z ljudstvom, je dobro poznal njegov jezik, nje-gove navade in potrebe. Vsa zbirka teh pesmi je polna ljubezni do rodne zemlje, objemlje pa tudi vso lepoto našega kmečkega življenja. Po-sebno važni pa so njegovi slovstveno in jezi-kovno kritični spisi in ocene: Napake sloven-skega pisanja (1858). V tem spisu zahteva od pisateljev, naj proučujejo ljudstvo in njegov govor ter ga uporabljajo v naši knjigi. Sam pra-

vi: Črpajte iz neusahljivega vira narodne go-vorice in narodnega blaga. V Popotovanju iz Litije do Čateža (1858) pa je zasidral slovensko leposlovno prozo v ljudstvu in njegovem ust-nem izročilu. Kako naj pišejo in kakšen jezik naj uporabljajo mlajši pisatelji, če hočejo, da jih bo ljudstvo razumelo in da bodo res ljudski pisatelji, morajo poznati ljudstvo, morajo po-znati njegov jezik, vse to Levstik uči in na ta način spodbuja pisatelje k delu. Kako naj pi-šejo, da jih bo ljudstvo razumelo, pa je Levstik sam dal zgled v ljudski povesti Martin Krpan (1858). Potem je mnogo ocenjeval, zlasti Ci-glerjevo povest Sreča v nesreči, Cegnerjevega Pegama in Lambergerja in dr. Dalje je pisal politične članke v časopisju. Bil pa je tudi oni, ki je prvi zbral mladino okoli sebe, s katero je nastopil proti Staroslovencem, zlasti proti Bleiweisu. Bil je nepopustljiv narodnjak, bil je zaveden Slovenec, katerega vse življenje je poznalo samo eno: slovenski narod. Njegov jezik je bil spočetka čist in ljudski. Pripravljaj je tudi slovensko-nemški slovar. Prirejaj razne poljudno znanstvene spise, prevajal različne zakone itd. Bil je bojevita osebnost, ki ni po-znal drugega, kakor neizprosna boj za resnico in pravico. Levstik je mejnik v prejšnjem sto-letju v našem narodnem življenju, je vogelni kamen našega kulturnega življenja, saj je pri-dobil priznanje s svojim delom našemu književ-nemu jeziku, saj je vnesel v naše slovstvo no-vega duha; pa tudi dal je naši politični borbi nove podlage, dal ji je smisel za ohranitev na-šega narodnega življenja.

vednost bodi povedano, da je film strupeno židovsko tendenciozen. Vsebinsko se naslanja na srednjeveško pravljico o rabotu-velikanu, katerega izum je skrivnost judovskega sadu. Pri de čas, ko bo pa tudi ta velikan oživilen in on bo porušil prestole krščanskih vladarjev, strl krščanski družabni red, osvobodil zasuznjeno judovstvo, da bo to končno moglo zmagoslavno zavladati nad vesoljnim svetom. Film je ne le za katolika, temveč za vsakega razsodnega človeka globoko žaljiv.

d **Razočaran vlomilec.** Te dni so bili izvršeni v Mariboru eno noč kar trije vlomi, ki so pa vlomika hudo razočarali. Vlomljeno je bilo v tekstilno veletrgovino Slavija Textil, v trgovino z mešanim blagom Mavrič ter v Magdalensko lekarno, last mr. ph. Savosta. Prvi dve trgovini se nahajata v hiši dr. Stamola, lekarna pa je v hiši, ki se drži Stamolove. Vlomilec je v vseh treh lokalih iskal samo denar. Ker ga ni našel, je vzel pri »Slaviji« nekaj zavojev sukna, pri Mavriču nekaj bal svile, v lekarni pa nekaj kosov mila. V lekarni se je spravil nad blagajno ter jo zavlekel s pulta v sosedno sobo. Ni vedel, da je blagajna odprta, pa jo je razbil. V predalu pa ni našel niti prebite pare. Ves razočaran je potem napisal s polnimnim peresom, katerega je v lekarni ukradel, na listek sledeče sporočilo v hrvaščini: »Dragi gospod, vsaj 100 dinarjev bi bili pustili v blagajni, zelo sem jih potreben.«

d **Kdo se v Ljubljani s tramvajem vozi...** Izpred glavnega kolodvora se v tramvaj »vkravajo« potniki, ki jih je bil pripeljal vlak. Zlasti polni so bili tramvaji ob nedeljah zvečer. Mnogo je priložnostnih »vozilcev«, takih, ki se s tramvajem morda vozijo vsega skupaj le po petkrat na leto. Stalni »potovalci« so tudi strazniki, ki gredo na službeno mesto ali pa se vračajo iz službe. Posebno velik je naval v zgodnjih jutranjih, v večernih in tudi v opoldanskih urah. Potem pa — okrog 9 zvečer — na vseh ljubljanskih tramvajih promet začenja usihati. Najmanj ljudi se vozi med deveto in enajsto uro ponoči. Ob enajstih promet spet nekoliko oživi; prihajati začenjajo razni ljudje, ki so večer prebili v gledališču ali v kinu. Zadnji val ljudskega dotoka pritisne po ponoči, pa tudi že nekoliko prej; ti ljudje so večinoma precej hrupni in že z vedenjem sporočajo, odkod so jo primahali. Zjutraj pa začenja nagla zveza spet poslovati v istem redu.

d **Za modernizacijo Rogaške Slatine.** Finančni minister je odobril banki upravi v Ljubljani najetje posojila 10 milj. din pri Državni hipotekarni banki zaradi moderniziranja in razširjenja banovinskega zdravilišča v Rogaški Slatini.

117 rudarjev je izgubilo življenje

Dva eksploziji zemeljskih plinov v angleškem premogovniku pri Markhamu v pokrajini Derbyshire sta povzročili strahovito nesrečo, pri kateri je zasulo vse delavstvo, ki je bilo zaposleno v rovu. Do eksplozije je prišlo v trenutku, ko se je 200 delavcev pripravljalo na izmeno. Oblasti so takoj po eksploziji, ki je povzročila v vsem kraju strašno razburjenje, odredile reševalna dela in skušale dobiti zvezo z zasutimi rudarji, kar se jim je tudi kmalu posrečilo. Prebivalstvo iz vsega kraja je pridrlo pred vhod v rudnik in ga ves dan oblegalo. Ko so začeli iz rova spravljati trupla zadušenih in zasutih rudarjev, so se odigravali pretresljivi prizori. Med

d **Slabo je naletel.** Ponoči od 4. na 5. maja je nekdo poskušal vlomiti po polnoči v gostilno T. Kosija v Kosezah pri Ljubljani. Gostilničar je začul nekak ropot pri glavnih vratih. Obožil se je z revolverjem in čakal. Zapazil je, da je neka oseba z desno roko odprla veliko vratno okno, z levo pa je hotela prijeti za ključko odnosa za ključ. Ta trenutek je Kosi streljal. Neznancu je prestrelil popolnoma desno dlan, krogla pa je nato odletela še v levo lakt, kjer je obtičala v mesu. Neznane je hodil okrog. Trpel je hude bolečine. Nazadnje je iskal pomoči v celjski bolnišnici. Tam se je javil pod napačnim imenom Šefič Mirko. Ljubljanska policija, ko je čitala ime poškodovančeve, je takoj obvestila celjsko policijsko upravo o neznancu. Zdaj so ga pripeljali v Ljubljano, kjer so ugotovili, kdo je. Je to drzen in nevaren vlomilec Mate Radošević iz Sinja. Na policiji je priznal, da je skušal vlomiti v Kosijevo gostilno.

d **Toča je padala** te dni v Velenju in okolici in dobesedno pobila vrtove in njive in napravila strašno škodo. Najbolj je prizadeta smer Stara vas-Smartno-Konovo.

d **Kot podporo za delavsko kuhinjo v Kovevju** je finančno ministrstvo na posredovanje ministra dr. Kreka nakazalo 10.000 din.

d **Kot golobja jajca debela toča** je padala pred kratkim v okolici Sremske Mitrovice. Prizadejala je ogromno škodo po vrtovih in polju, čeprav je padala vsega skupaj le nekaj minut. Po nekaterih vaseh je posevke tako zbila v tla, da tamkajšnji kmetje ne morejo računati na najmanjši pridelek.

d **Za dvojni tir Zidani most—Zagreb** je že odprt delni kredit iz proračunskih sredstev. Ta denar bo menda zadostoval za položitev

Skrbite malo bolj za svoje zobe, odpravite nevarni zobni kamen!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

dvojnega tira na odsekih Zidani most—Sevnica in Zaprešič—Zagreb. Delo bo precej olajšano že zaradi tega, ker je ta proga od Zidanega mosta do Zagreba večinoma zgrajena tako, da je možno brez večjih stroškov položiti poleg prvega drugi tir. Z ozirom na položitev dvojnega tira bodo morali tudi precej preurediti in povečati kolodvor v Sevnici. To zahteva tudi graditev nove železniške proge St. Janž—Sevnica.

d **Povsod tujec.** Večja ležišča bauksita so odkrili v okolici Mostarja, posebno na Širokem Bregu in Drežnici. Vendar tega rudnega bogastva pri nas še nismo izrabili v večji meri. Za naš bauksit pa se zelo zanimajo tujci. Tako je med drugim te dni prispela v Mostar manjša skupina Svicarjev, zastopnikov neke švicarske tovarne aluminija. Prišla je z namenom, da v okolici Mostarja začne z izkoriščanjem bauksita. Domnevajo, da ima ta družba namen vzeti v najem okoli 100 kvadratnih kilometrov zemlje, ki hrani v sebi bauksitno rudo.

d **Za enkrat smo imeli srečo.** Med družbo »Batignol« in našo državo je prišlo do tožbe pred izbranim sodiščem. Ta družba je svoj čas sklenila z našo državo razne pogodbe, ki so državo zelo obremenjevale. Poleg tega je ta družba te pogodbe preveč razširila v svoje korist. Sodišče je zdaj o tej zanimivi pravdi izreklo sodbo v korist države. Francoska družba »Batignol«, ki je pred leti izvrševala v naši državi številna večja dela, bo morala plačati državi okoli 40 milijonov din odškodnine.

d **Zavarovanje proti toči v drinski banovini.** Minister za kmetijstvo je predpisal pravilnik za izvrševanje uredbe o zavarovanju setve in pridelkov proti toči na področju drinske banovine. Po tem pravilniku bo ustanovljen pri banki upravi v Sarajevu zavod za obvezno zavarovanje setve in pridelkov proti toči. Obvezno bo zavarovana po tem pravilniku vsa setev in vsi pridelki v času od 1. maja pa do žetve odnosno trgatve, razen konoplje in lana, oljne repice, tobaka, krompirja, detelje, vinogradov itd., za katere so predvideni posebni roki. Vsi kmetje morajo plačati zavarovalni prispevek v času od 15. avgusta do 1. marca naslednjega leta. Višino prispevka določa ban na predlog zavoda. Kmetu, ki je pri privatni zavarovalnici zavaroval setev in pridelke na svojem posestvu in to dokaže z zavarovalno polico, bo vplačano premijo zavod vrnil.

d **»Nexvesta, bodi zdrava!«** Po vseh delih Slovenije potujejo Bosanci in Dalmatinci s

VINA

za vse priložnosti naročite pri Centralni vinarni v Ljubljani.

svojo krošnjo, da si zasluži nekaj denarja za stara leta. Težak je ta poklic, veliko odločnosti je treba, da vztrajajo, saj je treba včasih prehoditi cele vasi, da se zasluži kakšen dinar. Tako je hodil po naših krajih tudi 26 letni Jože Matič, doma iz Sinja, ki si je v teku 10 letnega krošnjarenja zaslužil vsoto 30.000 dinarjev. Pravkar se je hotel vrniti domov in si ustvariti ob lepi Adriji svoj dom skupno z dekletom, ki si ga je že izbral pred odhodom, pa je zvedel, da se je dekle poročilo z drugim. V sredo, 11. maja, okrog pol 5 ga je pot vodila čez Savo v Smledniku, naenkrat pa je vrgel raz sebe krošnjo in suknjič ter se pogнал v valove Save, ki so ga odnesli. Ko to pišemo, še niso našli trupla nesrečnega samomorilca.

d Kdor hoče biti poceni oblečen, naj kupuje ostanke pri Stermecki, Celje. Pišite takoj po cenik!

d **Važne obvestilo:** za romanje na Trsat z izletom po morju na prekrasni otok Rab o binkošti, je znižana voznina od 190 na 165 din. Kdor bi se rad še pridružil, naj pošlje denar do 25. maja »Družini božjega sveta« v Ljubljani, Sv. Petra nasip 17, da prejme še pravočasno romarsko izkaznico, vozni red in druga navodila.

d **Proti trdi stolici in zlati žili, združeni z navalom krvi, utripanjem srca in glavobolom** je naravna »Franz-Josefova« grenka voda že od davnine preizkušeno domače sredstvo. Prava »Franz-Josefova« voda milo učinkuje in sigurno odvarja, a vrhu tega tudi v zastarelih slučajih ne odreče.

Ogl. reg. B. br. 90474/35.

IZ DOMAČE POLITIKE

d **Minister brez listnice dr. Behmen** je odstopil. Za njegovega namestnika je imenovan Džefar beg Kulenović.

d **Tuji glasovi o dr. Stojadinoviču.** Veliko zaslužio za splošno priznanje italijanskega cesarstva pripisuje inozemsko časopisje ministrskemu predsedniku dr. Stojadinoviču in njegovemu nastopu v Balkanski in Mali vezi. — Daljši članek o politiki dr. Stojadinoviča

Parizani radi pijejo kozje mleko. V neki mlekarji imajo kar živo kozo, ki je pomolzejo, če kdo hoče svežega kozjega mleka.

prinaša ugledni ameriški tednik »Christian Science Monitor«. V njem pravi, da je po za slugi politike dr. Stojadinoviča Jugoslavija najmočnejša država v južnovzhodni Evropi.

d **Turški ministrski predsednik Dželal Bajar** je obiskal te dni Belgrad, kjer je imel posvetovanja z min. preds. dr. Stojadinovičem. Z Bajarem je prišel tudi turški zunanji minister Ruždi Aras. Oba turška gospoda sta bila slovesno sprejeta in prijateljsko pogostena.

d **Izjava predsednika turške vlade.** Predsednik turške vlade Dželal Bajar je te dni iz Belgrada po radiu Jugoslovanom poslal tale pozdrav: »Dragi državljani Jugoslavije! Prišli smo v Jugoslavijo, da plemenitemu prijateljskemu in zavezniškemu narodu prinesemo pri srčen pozdrav iz Turčije. Sprejem, na katerega smo naleteli in izrazi resničnega prijateljstva, s katerimi so nas pozdravili, so sijajen dokaz glo-

bokosti občutij, ki vežejo obe državi. Nad vse prijetno smo bili presenečeni nad doseženimi uspehi in nad blagostanjem, na katerega smo naleteli na vsakem koraku v vaši državi. Za zveste prijatelje Jugoslavije, kakršni smo mi, si ne morem zamisliti večje radosti, kakor je radost, ki jo občutimo, ko gledamo zavidanja vredno stopnjo blagostanja, ki ga je dosegel jugoslovanski narod z modrim vladanjem, ki je vse posvečeno službi svoji domovini. Na čelu te vlade stoji toliko pomembna osebnost, naš prijatelj predsednik dr. Stojadinović. Prepričani smo, da bomo v prijateljskem sodelovanju med balkanskimi narodi našli pravi studenec miru in sreče, odličen jasen izraz vsega tega našega prepričanja pa je Balkanski sporazum. Želimo iz vsega srca, da se ta vzvišena misel uresniči in da postane zvezda vodnica vseh Balkancev.»

d **Pod prejšnjimi vladami takih sklepov ni bilo.** Ministrski svet v Belgradu je odobril izplačilo 8 milijonov din za zidanje strojnega oddelka ljubljanskega vseučilišča. Nadalje je odobril ministrski svet izplačilo 5 milijonov din za dovršitev vseučiliške knjižnice v Ljubljani ter 4 milijonov din za ustanovitev vseučiliških prehranjevalnic v Ljubljani, Belgradu in Zagrebu.

NESREČE

d **Velik požar je divjal** v nedeljo, 15. maja, v Slovenskih goricah, in sicer v vasi Čankovi v župniji Sv. Antona. Zgorelo je deset poslopj. Oškodovani so sledeči posestniki in poselnice: Lovrec Pavla, Kuri iz Verjan, Simon Rajh in Frasn Anton iz Stogetincev ter Brotschneider Ivan.

d **Veliko gospodarsko poslopje je zgorelo** v Pesjem pri Velenju, last kmeta Blekača po domače Kašu.

d **Mrtvega so našli v potoku.** V škalski župniji pri Velenju je utonil kmet Razbornik Martin, doma v Škalskih Cirkovcah. S sinom se je vračal s kupčije, krenil potem po bližnjici preko brvi, kjer je starčku spodrsnilo in drugo jutro so ga našli utopljenega v potoku.

d **Med čiščenjem oken je omahnila v sobo.** Na ljubljanskem vseučilišču je čistila okna

V Turčiji so bili zadnje časi hudi potresi, ki so razrušili cele vasi. V razvalinah je ostalo 800 mrličev. Desettisoči ljudi so brez strehe.

51 letna služkinja Zupančičeva. Med delom je omahnila nazaj v sobo ter padla. Z glavo se je zadela ob stol in obležala nezavestna. Hudo se je poškodovala na glavi ter močno ranila na desni roki. Njeno stanje je resno.

d Na grobu svojega moža je umrla neka žena iz Sokobanje. Ko je drugi dan po moževi smrti odšla na pokopališče, da bi uredila grob, ji je nenadoma postalo tako slabo, da se je zgrudila in obležala na grobu mrtva. Komisija, ki je prišla na pokopališče, je ugotovila, da je nesrečno ženo zadela kap.

d Na cementna tla je padel. 47 letni hlapec Alojzij Fende na Primorskem pri Kranju se je mudil na skednju, kjer je razmetaval krmo. Pod njim pa so se nenadoma vdrlle deske. Padel je precej globoko na cementna tla in dobil hudo rano na glavi. Nesrečni hlapec je kmalu po padcu izdihnil.

d Skočil 11 m globoko in se ubil. Ljubljanska policija je izsledila bolgarskega begunca Josipa Radeva, stanujočega v Ljubljani že leta 1928. Obdolžen je bil, da je 60 letnega hišnega posestnika Josipa Okorna ponoči napadel in mu odvzel 640 din gotovine. Ko je policijski stražnik vodil Radeva v tretje nadstropje policijske uprave, je Radev, ognjen v suknič, mirno korakal naprej, stražnik za njim. Prišla sta do velikega okna, ki drži na dvorišče. Ta trenutek je Radev napravil tako drzen skok, kakor kak športni plavač salto-mortale. Veliko sipo je v trenutku zdrobil, ko se je v njo zaletel in zletel je na tlakovano dvorišče, kjer je takoj obležal — mrt.

d Oko je izgubil. Oni ponedeljek so se učenci 2. razreda litijske šole vračali domov in so se pričeli pred sokolskim domom prepirati. V prepiru je 9 letni Rudi Učakar vrge koničasto prečko proti 8 letnemu učencu Frickotu Premku iz Grada. Konica prekle pa je tako nesrečno zadela malega Frickota, da mu je ranila levo oko. Zdravnik je nesrečnega fantka za silo obvezal, ter odredil prevoz v bolnišnico. Toda že na litijski postaji je fantku levo oko izteklo.

d Smrt zastopnika češkoslovaškega zunanjega ministrstva. Te dni je bil napovedan dohod zastopnika češkoslovaškega zunanjega ministrstva Bogdana Pavla v Zagreb. Gospod se je vozil s svojo soprogo in služkinjo v avtomobilu iz Prijedora proti Bosanskemu Novemu.

Nikdar na zrak brez mene!

Pomladanski zrak močno vpliva tudi na Vašo kožo. Zato jo dobro namažite s kremo NIVEA, preden greste na zrak. To krepi kožo, jo dela zdravo in ji daje mladostno svežost. Zakaj Eucerit vsebuje edino le NIVEA!

bilu iz Prijedora proti Bosanskemu Novemu. Poldrugi kilometer pred tem mestom je na nekem ovinku avtomobil prehitro zavil. Avtomobil je zdrknil s ceste ter strmoglavil v globoko strugo reke Sane. V zaprtim avtomobilu sta utonila B. Pavlu in služkinja, gospej Pavlu pa se je posrečilo uiti strašni smrti s tem, da je razbila okno in priplavala k bregu. Bližnji pastirji so takoj prihiteli na pomoč, vendar pa niso mogli rešiti vseh treh ponesrečencev, kajti voda je te dni silno narasla. Obvestili so takoj pristojne oblasti o nesreči. Ženo pokojnega B. Pavlu, ki je dobila precejšnje poškodbe, so prepeljali v bolnišnico v Bosanski Novi, nato pa v Belgrad. Služkinjo so pokopali v Bosanskem Novem. Truplo B. Pavlu pa so pripeljali v Belgrad, od tam pa v domovino.

d Ogrodje odra se je zrušilo. V tovarni Tekstilna industrija v Laškem se je oni petek ob 8 zjutraj pripetila huda nesreča pri postavljanju novega ostrešja na tovarniški stavbi. Ko so okrog 8 zjutraj delavci dvigali težak tram, se je ogrodje odra, na katerem so stali delavci, zrušilo pod težo, tako da so padli delavci 6 m globoko. Vsi štirje delavci so dobili hude poškodbe, najhujše pa težak Mesarič, katerega je udaril padajoči tram na glavo. Mastnak Ivan ima zlomljeno desno nogo, Cepuš Franc poškodbe na križu in zlomljeno desno nogo, Mesarič pa hude poškodbe v križu. Zdravijo se v celjski bolnišnici.

NOVI GROBOVI

d Ali, da bi revnemu mi dano bilo dospeti k Tebi tja v cvetlični raj... V Hinjah je umrl v 78. letu starosti trgovec Franc Pečjak. — V Lembergu pri Jelšah je izdihnila svojo dušo 65 letna učiteljica v p. Zidar Marija roj. Leinfellner. — V Litiji je zapustila solzno dolino Alma Anzel. — V Štepanji vasi so pokopali Franciško Bricelj. — V Mariboru je na veke zatislil oči zasebnik Anton Hočevar. — V Begunjah pri Cerknici je odšel k Gospodu po večno plačilo tamošnji župnik g. Matej Ježek. — V Crnučah pri Ljubljani je umrl 74 letni hišni posestnik Vid Certanc. — V Litiji je preminula vdova po poštnem upravniku Antonija Kolbe. — V Gor. Logatcu je zapustila solzno dolino posestnica Iva Gostiša. — Na Viču pri Ljubljani so djali v grob Amalijo Mesesnel roj. Lenassi. — V Novem mestu je na veke zatislil oči železniški uradnik v p. Karl Pfaff. — V Križah so pokopali veleposestnika in gostilničarja Josipa Primožiča. — V Ljubljani so umrli fotograf Veličan Bešter, sin vseučiliškega profesorja inž. Saša Hadži, vladni svetnik v p. Franc Župnek, vdova po želez. uradniku Ana Forčesin, vdova nadzornika proge Marija Bolč, tajnik Franc Jonke, želez. upokojenec Josip Keršič in vdova po načelniku fin. uprave Eleni Kastanatos roj. Koja. Naj počivajo v miru!

Političen upor v Braziliji

V noči od 10. na 11. maj je hotela mornarica vreči Vargasovo vlado in proglasiti samovlado svojih pristašev. Za mornarico je vodil upornike neki pomorski častnik Haselmann. Uporniki so pristaši skrajnih desničarskih struj tako imenovane organizacije zelenih srajc. Ponoči so uporniki zasedli najprej mornariško ministrstvo. Nato so skušali zasedeti nekaj vojašnic in so navalili tudi proti palači predsednika republike Vargas. Po zadnjih vesteh so uporniki vdrli v palačo predsednika republike in je v borbi bil ranjen tudi vojni minister. Predsednik republike Vargas je sam moral braniti svojo družino z revolverjem v roki. Toda proti jutru se je položaj razčistil in so redne čete zavrile upornike. V bitki je bil vodja upora Haselmann smrtno ranjen. Vse voditelje upora so zaprli in jih bodo posebej vojaška sodišča obsodila v 24 urah. Popoldne so na mejo Brazilije že prihajale vesti, da je bil povsod v državi vzpostavljen zopet popoln red in

mir. V glavnem mestu je policija zaprla do sedaj 30 oseb.

O poskušanem državnem udaru se širijo še naslednje vesti: Uporniki, člani tako imenovane integralistične stranke, so ob eni zjutraj napadla palačo predsednika republike Vargas. Uporniki so nosili obleke brazilske mornarice. Vargas se jih je ubranil na ta način, da je odbil njihov napad s svojim tajnikom s pomočjo strojnice, ki je bila nameščena v predsedstveni palači. Ta bitka med njim in uporniki je trajala dve uri. Telefonske zveze med palačo in ostalimi javnimi poslopji so bile pretrgane. Slednjit pa je Vargas po tajnem telefonskem vođu doklical policijsko predsedstvo, ki je nato poslalo policijske čete na pomoč predsedniku. Mornarica in redna vojska nista podpirali upornikov. Napad upornikov je vodil Raul Tavaréz, vendar pa je bil ta napad mogoč samo zaradi tega, ker so bili uporniki tudi v zvezi s služabništvom v predsedstveni palači.

RAZGLED PO SVETU

Iz Mussolinijevega govora v Genovi

Te dni je imel vodja italijanskega naroda Mussolini v Genovi velik govor in je dejal med drugim tudi sledeče:

Smernice naše politike so jasne. Želimo mir z vsem svetom, in reči smem, da tudi narodno socialistična Nemčija prav tako iskreno želi mir v Evropi. Toda mir, ki naj bo zanesljiv in trajen, mora biti mir v orožju. Vidite, zato sem hotel, da pride naša vojna mornarica v Genovo, da vam jo pokažem in da jo razen vam pokažem tudi Italijanom iz dveh izrazito kopenskih pokrajin naše domovine, iz Piemonta in Lombardije, da bodo tudi oni

na lastne oči videli, kolikšna je naša moč na morju. Hočemo mir, toda obenem moramo biti tudi pripravljeni, da bomo ta mir branili z vsemi silami. Razni govori nas silijo k razmišljanju. Čeprav prihajajo ti govori celo z druge strani Oceana, se mi zdi, da je popolnoma izključeno, da bi se tako imenovane velike demokracije zares pripravljale na vojno. Toda za vsak primer je dobro vedeti, da bi totalitarne države (Nemčija, Italija itd.), če res obstoje takšni nameni, v tem primeru pri priči pomenile popolnoma složno in enotno zvezo, ki bi šla do konca.

ITALIJA

s Drobilž iz Julijske krajine. V Knežaku bodo povečali župno cerkev in bo stroškov 300 tisoč lir. — Anton Božič v Grahovem je delal v kleti. Po čudnem naključju se je podrli nanj strop. Komaj so Božiča izkopal, sicer še živega, vendar zelo poškodovanega. — Nagrado 800 lir je dobila Štefanija Velikonja iz Cerknega za dvojčke. — Po pol odstotka od svoje plače bodo morali odslej delavci prispevati za sklad fašistične delavske strokovne zveze. — Pod voz je padel Andrej Murovec iz Lokavcev in si zdrobil eno rebro in zlomil roko. — S kolesa je padel in se hudo poškodoval 23-letni Anton Manfreda iz Tolmina.

SVICA

s Svet Zveze narodov je zopet zasedal v Ženevi. Lahko rečemo, da so na tem zasedanju končno javno pokopali Abesinijo, čeprav se je navzoči abesinski cesar skliceval na svoje pravice in pravice abesinskega naroda. Anglija in Francija sta se močno zavzeli za to, da se naj ta neljuba zadeva spravi s sveta. Če je Italija zasedla Abesinijo in jo sedaj drži in ni nobenega sredstva, da bi se Abesinija še kdaj osvobodila, je treba to stvarno stanje pač priznati že zaradi miru, ki je v nevarnosti. V Ženevo je prišel braniti Abesinijo sam bivši abesinski neguš. Toda nič ni pomagalo. Zveza narodov je sklenila, naj se Italiji prizna lastnina nad Abesinijo. In tako je tudi to poglavje, ki je dve leti razburjalo svet, končano in iz umeškov neodvisnih držav so izbrisali Abesinijo za vedno. Izbrisali so tudi Avstrijo, toda bolj tiho, ker o njej niti besedica ni padla. »Žrtvovano je bilo veliko načelo«, je dejal angleški minister, »toda žrtev ni prevelika, če je služila miru.« — Kaj pa če bi »zaradi ljubelega miru« zadela nekega dne podobna usoda tudi kakšno drugo državo?

ANGLIJA

s Oboroževanje s podvojeno silo. Angleško letalsko poveljstvo je izdalo odlok, s katerim ustanavlja tri nove eskadrene obrambnih balonov za zračno ograjo nad Londonom. Balone že izdelujejo. V kratkem bodo začeli z delom za organizacijo nadaljnjih sedmih balonskih oddelkov. Za to zračno ograjo nad Londonom, kjer bodo baloni nosili jekleno mrežo,

bo angleško letalstvo potrebovalo čez 6000 novih vojakov in častnikov.

s Podmorska zveza z Anglijo. Francoski listi sedaj zelo obširno pišejo, da se bo začel graditi podmorski predor pod Rokavskim prelivom med Anglijo in Francijo. Posebno med Francoskimi tehničnimi krogi je zavladalo veliko veselje za ta dela. Poudarjajo tudi, da sta oba generalna štaba zahtevala, naj se predor pod prelivom čimprej zgradi.

POLJSKA

s Ker so v manjšini, zahtevajo avtonomijo, sami pa... Poljski Ukrajinci hočejo avtonomijo in je njihova stranka poslala vladi spomenico s to zahtevo. Ta čisto razumljiv ukrajinski korak je povzročil na Poljskem veliko razburjenja, saj je stara reč, da Poljaki ne marajo o ukrajinskih zahtevah slišati ničesar in da so Ukrajinci izpostavljeni hudemu političnemu pritisku. Kot prvi odgovor na to spomenico so poljske oblasti razpustile ukrajinsko žensko zvezo, ki šteje 50.000 članic. Ustavljene so tudi vsi njeni listi. — In vendar še vedno pojejo: »Slovan povsod brate ima«.

NEMČIJA

d Vesti iz Korotana. Po nekaterih krajih silno primanjkuje živinske krme. Mnogi gospodarji so prisiljeni, da gonijo svojo živino že na pašo. Drugi pa hodijo v gozd po veje mladih smrek, da z njimi krmijo živino. — Na Selu pri Škocijanu je Markova mati tako nesrečno padla z drvarnice na tla, da si je zlomila obe ugi in se hudo poškodovala tudi na glavi. — V Celovcu so pokopali stolnega prošta opata dr. Janeza Quitta. — V Št. Vidu v Podjuni so ob veliki udeležbi domačinov in drugih odličnih osebnosti pokopali Karla Oraša, p. d. Jana. Pogrebni sprevod so spremljali trije duhovniki. Pokojni je bil vzoren krščanski mož, ki je veliko daroval za cerkev. — 1200 revnih koroških otrok se je vrnilo po enomesečnem bivanju v severno-zapadni Nemčiji v Celovec. Prišli so v uniformah in bogato obdarjeni. Naslednji transport koroških otrok se je odpeljal 11. maja v severno Nemčijo.

s 27 milijonov katoličanov. V nekem nemškem cerkvenem listu so zdaj prvič objavljeni podatki o verski pripadnosti nemškega prebivalstva. Doseganje število 21 milijonov katoličanov v Nemčiji se je po priključitvi Avstrije k nemškemu rajhu povečalo za 6 milijonov.

Dober okus

Je posebna prednost odvajalnega sredstva Darmol. Vrh tega deluje milo in brez bolečin. Zato uživajo odrasli in otroci radi Darmol

Zdaj je v Nemčiji skupaj 27 milijonov katolikov, pripadnikov evangelijske cerkve pa 41 milijonov. Katolikov je torej 36% vsega prebivalstva, pripadnikov evangelijske cerkve pa 45 odstotkov. Razmerje je na ta način nekako 3:2. 10% nemškega prebivalstva pripada drugim veroizpovedim. Katoliška cerkev v Nemčiji je bila po priključitvi Avstrije k Nemčiji razširjena za 2 nadškofiji in 4 škofije, tako da je zdaj v Nemčiji vsega skupaj 8 katoliških nadškofij in 22 škofij.

DROBNE NOVICE

Japonci se pripravljajo na odločilno bitko s Kitajci.

Severnovzhodno od Teruela so se v Španiji zopet pričeli krvavi boji.

Novo belgijsko vlado je sestavil socialist Paul Henry Spaak.

Voditelj sudetskih Nemcev Henlein se je posvetoval te dni v Londonu, od tam je odpotoval v nemški Berlin.

15.000 novih delavcev bodo baje zaposlile nove Göringove železarnice v Linzu.

Ker so iz pepela pokojnikov kradli zlato iz zob, je japonska policija zaprla 100 delavcev v tokijski sežigalnici mrličev.

Novo vlado je sestavil v Estoniji Padu.

Italijanska cesarska dvojica bo na Hitlerjevo povabilo najbrž še letos obiskala Nemčijo.

2.500.000 tujcev, največ levčarskih političnih beguncev, je sedaj v Franciji.

Predsednik turške republike Kemal Atatürk je te dni izročil vsa svoja posestva in nepremičnine državi z uradnim prepisom.

Največ elektrificiranih železnic v Evropi ima Italija.

3500 prvovrstnih letal bo imela Anglija konec leta 1940.

Tri milijarde dolarjev za podporo in omogočanje dela ameriškim brezposelnim je določila ameriška zbornica.

Okrog tri in pol milijarde dinarjev škode je napravila zadnja suša v Angliji.

25.000 Judov se bo letno izselilo iz Dunaja; tako so se dogovorili Judje s Hitlerjevim komisarjem Bürckelom.

71 letnico svoje neodvisnosti je te dni praznovala kneževina Luksemburg.

Močan severni sij so videli v eni preteklih noči v Češkoslovaški, Nemčiji in Angliji.

100.000 ljudi se je udeležilo pogreba bivšega romunskega min. predsednika Goge.

Sejmi

Sejmi do 29. maja.

24. maja: Živ. in kram. Nova vas. — 25. maja: Živ. in kram. Mala gora pri Kočevju, Mengeš, Radeče pri Zidanem mostu, Št. Gotard. — 27. maja: Živ. in kram. Žužemberk, Gor. Logatec.

Novi sejmi v Šmarjeti. Banaka uprava je dovolila občini Šmarjeta na Dolenjskem štiri letne živinske, konje in kramarske sejme, ki bodo vsak kvartni torej. Prvi sejem bo 7. junija. Kupci in prodajalci vljudno vabljeni!

TABORI SLOVENSKE MLADINE

Mednarodni mladinski tabor

Komaj dober mesec nas še loči od velike katoliške manifestacije, ki jo bo doživela Ljubljana ob dneh velikega mednarodnega mladinskega tabora 26. do 29. junija letos. Priprave so v polnem teku, delavci preurejajo Stadion, zidajo nove, betonske stopnice, na katerih bodo stojili. Pripravljalni odbor ima polne roke dela, saj je treba preskrbeti hrano za udeležence, najti stanovanje zanje in urediti še dolgo vrsto drugih kožljivih vprašanj. Kdor še ni imel s prirejanjem takih velikih stvari, kakor bo letošnji mednarodni mladinski tabor, opravka, si sploh ne more predstavljati, koliko dela in truda je treba, preden je vse urejeno. Tujih narodov bo na naš veliki tabor prišlo prav veliko. Tako so na primer že sami Čehoslovaki prijavili doslej, da bodo s posebnimi vlaki pripeljali k nam približno 3000 udeležencev. Doslej je svojo udeležbo najavilo devet tujih narodov, med njimi celo Američani. Ta naša prireditev bo prekosila v izdatni meri prav vse, kar je bilo doslej kdaj podobnega v Jugoslaviji. Naša mladina, ki bo tekmovala, se pripravlja s stopnjevano vneto, saj jo čaka težka naloga. Tuji narodi bodo postavili v častni boj svoje najboljše tekmovalce, ki bodo poskusili zasedeti prva mesta. Toda naši fantje, dekleta in mladina se ne bodo pustili kar tako ugnati v kozji rog. Ni dvoma, da se bodo prav dobro odrezali.

Vse se pripravlja na te velike dni. Po deželi in po mestih ljudje že komaj čakajo 26. junija. Naši fantje in dekleta skladajo kovač h kovaču, da si bodo za tabor lahko kupili kroj. Hranite denar in zbirajte, kajti naj ne bo katoliškega Slovenca, ki bi le količkaj zmogel, pa ne bi prišel za te slavnostne dni v Ljubljano.

Dekliškimi krožkom

Ljubljana se živahno pripravlja za mednarodni mladinski tabor. Cilj in stremiljenje vseh pripravljalnih odborov, kakor tudi članstva samega je, z vsemi svojimi močmi pripevati k čim veličastnejšemu uspehu mladinskih prireditev.

Sestra, ali se pripravljate tudi ti?

Prvo, kar si boš zastavila za svojo nalogo je sklep, da se boš vseh junjskih prireditev sama udeležila. Ker pa to ne zadostuje, zato vabi in navdušuje vse svoje prijateljice in znanke, ki jih družijo leta katoliška miselnost, da pridejo zlasti 29. junija v Ljubljano in se udeležijo slavnostnega spreveda, kjer se bo štela moč, kjer se bodo kazale naše prebujene sile v vsej svoji veličini.

Udeležba za dekleta je možna: 1. v novih dekliških krojih, 2. v narodnih nošah in 3. v civilnih oblekah z znaki. Mislimo, da nobena članica dekliškega krožka ne bo pomišljala, kako naj se spreveda udeleži, temveč bo smatrala za svojo dolžnost, da pride na junjske priredive v Ljubljano z novim dekliškim krom. Razumemo, da si ga bo v tem kratkem času marsikatera težko nabavila, a zavest skupnosti jo bo gotovo privedla do primernega izhoda. Treba je samo mnogo veselja in dobre volje. Za one, ki se glede tega odvisne od doma, se obračamo na ljube starše z najlepšo prošnjo, naj pomagajo svojim hčerkam izpolniti najljubše željo, za kar vam bodo gotovo zelo hvaležne. S tem svojim dejanjem pa boste pripomogli tudi k veliki zmagi naše katoliške misli, za katero bomo manifestirali v junjskih dneh. Če bi vam pa ne bilo mogoče ugoditi želji svoje starejše hčerke, uslišite vsaj prošnjo svoje najmlajše, ki je včlanjena pri mladenkah in in za katero dobite kroj za malenkostni znesek. Pomislite, kako težko vam bo, če bo vaša ljubljenska doma žalovala, medtem ko se bodo njene tovarišice vse polne ognja in navdušenja odpeljale v Ljubljano.

Kjer pa je stiska prevelika, se obračamo na vsa prosvetna društva s prošnjo, da omogočijo svojim članicam in mladenkam, da se udeležijo junjskih prireditev v krojih. Nobena vaših deklet ne sme v prireditvenih dneh ostati doma!

Zavedajmo se vel, da je od naših priprav, našega dela in agitacije odvisen celoten uspeh junjskih prireditev. Veliko odgovornost prevzemamo nase! Pomislimo na tisoče naših bratov in sestr tujih narodnosti, ki bodo v teh dneh prihajali k nam in pokažimo jim, da je naš narod, dasi ravno majhen po številu, zmožen izvesti velike zamisli, zato ker je močan in žilav. Z božjo pomočjo pojdemo zato na delo!

Dolenjci! 12. junija v Novo mesto!

Novomeško fantovsko in dekliško okrožje priredi 12. junija velik prosvetni tabor. Na predvečer bo slavnostna akademija v Prosvetnem domu, v nedeljo dopoldne sv. maša s cerkvenim govorom (mil. g. proš) in nato javno zborovanje pred Prosvetnim domom (govorniki iz Ljubljane), popoldne pa javen telovadni nastop vsega članstva.

Dolenjska mladina! Zmčaj govore o Tebi z omalovaževanjem, češ da nas nič ni in da spimo. Pridi in pokaži, koliko nas je in kaj znamo! Prijatelji, pridite, da skupno z našo mladino v sreč Dolenjske manifestiramo za naša načela! Podrobnosti navodila sledi!

Prosvetni tabor na Viču

12. junij letos bo praznik katoliške in slovenske misli na Viču. Bo to jubilejna proslava vseh katoliških organizacij na Viču, predvsem pa župnije, ki slavi letos 30 letnico svojega nastanka, in pa Katoliškega slovenskega prosvetnega društva na Viču ob njegovi 35 letnici. Dne 12. junija dopoldne bo na Viču velik prosvetni tabor pod pokroviteljstvom g. min. dr. Mihe Kreka. Popoldne ob treh bo telovadni nastop naše mladine. Nastopi celotno barjansko fantovsko okrožje. Vse prijatelje katoliške prosvete od blizu in daleč vabimo, da prihitite ta dan na Vič, da skupaj manifestiramo za svoje ideje.

Tabor v Braslovčah

12. junija bo okrožni tabor v Braslovčah. Dopoldne ob 9 bo spreved od križišča banovinskih cest v Parizljah k cerkvi, kjer bo blagoslov nove društvene zastave in maša z ljudskim petjem. Sveto opravilo bo imel univ. prof. dr. Lukman, predsednik PZ v Ljubljani. Na zborovanju bosta govorila dr. Hohnjec, predsednik PZ v Mariboru, in profesor Bitenc, predsednik celjske podzveze. Popoldne bo pa velik telovadni nastop vseh odsekov in krožkov savinjskega okrožja. Med nastopom bo govoril dr. Hanžlič, duh. vodja podzveze. Bratje, sestre, 12. junij bo naš veliki praznik! Bog živi!

Tabor v Loki pri Zidanem mostu

Dne 22. maja bo v Loki prosvetni tabor s celodnevnim sporedom. Pri jutranjih vlakih sprejem gostov na postaji. Ob 9 spreved po vasi do

RAZNO

Nogomet pred 600 leti. Da nogomet, kakor se dandanes imenuje tisti del športa, ki je na Angleškem že od nekdaj nekaka narodna navada, pri nas v brancju z nogami še ni dosegel tiste idealne popolnosti, ki mora dihati pravga predmestnega fantalina, je žal prebriška resnica. Daleč smo še mi mili Slovenci v brancju. Mili južni bratje nas v tej športni panogi bridko prekašajo, kar še bridkeje občuti naše športno občinstvo. Brancje je takorekoč temeljni element vsega narodnega izživljanja. Ni da bi človek govoril! In vendar je vse dano, kakor na dlani: navdušeno gledalstvo, ki kriči in se dere ter ploška ter zraven tudi brca, če bi bilo treba. Prav kakor pred 600 leti na Angleškem, ko se je ta plemeniti šport začel razvijati. Pa takrat, to je bilo natančno leta 1314, je megleeno Anglijo vladal kralj Edvard II., ki je menda tudi sam hodil gledat brancje žoge. Nazadnje pa je ta kralj gori imenovanega leta v Londonu prepovedal žogobro

L. Ganghofer:

77

Martinj kloster

Roman iz začetka 12. stoletja

Poslovenil Blaž Poznič

»Drevo sem brž zopet našel. Dobro sem si ga bil zapomnil. Toda ko stojim tam pod drevesom, sem se grozno prestrašil, zakaj čez in čez je vsa skorja razpraskana, kakor bi bil kdo z nakovanimi čizmi hodil gor in dol po njej. Za sveto božjo voljo, sem dejal, pa vendar ni kdo drugi iztaknil mojega ulja! Toda ko se ozrem kvišku, vidim, da visi cel roj čebel na začelane vletišču. Nihče se ga ni še dotaknil. Sem si mislil in se hudo razveselil. Zdaj seveda, zdaj vem, kdo je bil pri mojem ulju!»

»Kdo neki?«

»Boš že izvedel, potrpi malo!« Brat Vampo se je odduškal in napel lica. »Torej, da pripovedujem dalje — brž sem na palici prižgal borovo trsko in sem pregnal čebele od luknje. Nato sem splezal tja gor, malo trda je šla! Ko sem sedel zgoraj na veji, sem se lepo zložno odduškal in si iz mladitja napravil strešico nad glavo, ker me je pral dež po hrbtu, kakor bi vlival iz škafa. Nato sem si odvezal korec s pasa in začel. Zasopihal je in si obilnil prste. »Povem ti, brat, vse deblo je bilo votlo. Še enkrat ni več zabrenčalo v ulju, in ko sem segel v žlambor, sem začutil, da visi en sat pri drugem, debel in masten. Mlasknil sem z jezikom od veselja in delal, da sem se ves oznojil. En sat sem jemal za drugim in iztiskal iz njega med, da je skoraj teklo že čez korec! Toda sredi najlepšega dela, brat, čutim naenkrat pod seboj neko tapljanje in praskanje. Kdo

neki hodi spodaj, si mislim in pogledam, pa bi čisto strahu požrl skoraj lastni jezik!«

»Zakaj pa?«

»Pod menoj, pomisli brat, pod menoj stoji neznansko velik medved, kakor vol, in gleda postrani gor k meni, kakor bi hotel reči: ali mi greš dol ali ne!«

»Pa si kar lepo gori ostal, menim?« je vprašal. Svajker napol v skrbeh, napol vesel; saj je čepel brat zdrav in cel pred njim na tleh.

»Ostal sem, seveda, pa ne dolgo!« Vedno bolj živo je tekla bratu Vampotu beseda, vsak občutek, ki ga je bil doživel pri svoji dogodivščini, se mu je zrcalil v njegovem razvnetem obrazu in njegove roke so se gibale urno, kakor bi imele dvajset prstov. »Gledal sem in gledal, brat, in se neprestano oziral na strašno zverino kakor uboga duša na hudiča, ki se ji bliža s kavljem. Ne vem, ali je trajalo en trenutek ali celo večnost, toda proč ni maral iti in je neprestano godel. In kakšen je bil! Ves kožuh razmršen, kakor bi mu bil nekdo po šopih trgal dlako iz njega. Glava krvava in razpraskana in po šapah je bil ves oguljen, kakor bi bil moral že enkrat spoznati, kaj so zanke! In tak stoji pod menoj in gode — naenkrat se pa vzdigne in naskoči drevo!«

»O sveta nebesa!« je zajecjal Svajker. »In kaj si storil ti?«

Brat Vampo je moral goltniti, da je prišel do besede; čisto mu je vzeło sapo. »Kaj sem storil? Še sam tega ne vem več! Vem samo eno: kar na lepem je krehnilo pod menoj in zletel sem navzdol. Ko kamen sem telebnil na tla. Toda pasti in se pobrati, je bilo eno! Poklical sem na pomoč vse svetnike in božjo pravico in sem s korcem v roki začel teči, brat, teči, da so me noge komaj dohajale! In ko tako tečem in tečem,

PODOMOVINI

Iz raznih krajev

vasi Katica. Ob 10. maja. Po maši zborovanje. Govorili bodo govorniki iz Celja in Laškega. Po večerici bo telovadni nastop. Nastopijo člani fantovskih odsekov, članice dekliških krožkov, mladi, mladenke in gojenke. Na orodju nastopi orodna vrsta iz Celja. Vsa prosvetna društva, fantovske odseke in dekliške krožke laškega okrožja in tudi sosednje prav vsjudno vabimo, da se tabora v čim večjem številu udeležijo. Fantje in dekleta, v nedeljo, 22. maja na svidenje v lepi loški dolini. Bog živi!

Mladinski tabor v Vodica

Gospod ban dr. Marko Natlačen je prevzel pokroviteljstvo nad našim taborom 29. maja. Navzočnost tako odlične osebnosti bo našo prireditev še povišala. Vodicke hite z zadnjimi pripravami. Za telovadišče nam je z veseljem dal velik travnik posestnik Šporn Alojzij. Blizu je že ta dan, zato se morate že tudi drugod pripraviti in organizirati. Nekateri odseki izven kamniškega okrožja so se že prijavili, prosimo tudi druge, da to kmalu urede, da ne bomo v zadregi zadnji dan. Sprevod bo ob pol 10. Sv. mašo bo daroval trnovski župnik g. Čegnar. Po maši bo tabor, nato še kratka skušnja za telovade. Šmarnična pobožnost bo v župni cerkvi.

Tabor v Ormožu

Za mladinski prosvetni tabor, ki bo na binokotni ponedeljek v Ormožu, se mladina Velikopodolske dekanije vneto pripravlja. Zjutraj ob 9 se zberemo pri Katoliškem domu, nakar odkorakamo na prostor, kjer bo blagoslovitev novega prapora. Po blagoslovitvi bo sv. maša s cerkvenim govorom. Med mašo bo ljudsko petje. Po sv. maši bo prosvetno zborovanje.

Popoldne bo javen telovadni nastop ormoškega fantovskega okrožja in dekliških odsekov.

Na Tabor v Stično

Dolenjci! Dne 29. maja se zbere dolenjska mladina v Stični na taboru, ki bo pod pokroviteljstvom g. podhana dr. St. Majena. Vabimo vse Dolenjce, da prihitijo, z vozovi, kolesi in vlaki na lepo mladinsko slavo. Sodelovala bo godba z Viča. Nastop bo popoldne, zato lahko pridete z vlakoma ob 13.18 oziroma 14.46. Fantje in dekleta, pridite v krojih in narodnih nošah. Pogostirajte, da bo udeležba čim lepša!

čujem naenkrat v hosti mukati krave in vpiti ljudi, ozrem se, medved haca urno za menoj in kjerkoli iztresem kapljico medu, obliže z jezikom po tleh, hočem se pogati naprej, toda moči so me zapustile in nazadnje sem obstal ko pribit in roke in noge so mi trepetale...
»Zakaj pa nisi klical na pomoč, saj so bili vendar ljudje tam blizu?«

»Pa kliči na pomoč,« se je razjezil brat Vampo, »če ne moreš spraviti mrve sape iz sebe! In preden sem se še dobro zavedel, da mi medved že pri meni...«

Prestrašen je sklenil brat Švajker rčke. »Pa se te za božjo voljo ni lotil?«

»Lotil? Pri nogah me je začel lizati in je lizal nazgor po meni, dokler ni prišel do lonca! Kuto bi mi bil skoro zgolodal! Toda zdaj mi je bilo zadosti! Vzdignil sem lonec in treščil z njim strašno zverino po črepinji, da je zabobnelo! Z obema tacama je pograbil medved lonec in se zaril vanj z gobcem, jaz pa sem začel zopet pobirati stopinje, in ko sem napol mrtev pritekel do samotrice, se mzdalcel vrata z vsem, kar mi je prišlo pod roke! Potem sem se vee izčrpan zleknil po postelji in se nisem več ganil.«

Švajker se je smejal, da so mu prišle solze; toda iznenada je obmolnil. Ebervajr je stal na pragu. Kakor z ostrim pisalom mu je bila zapisana v obliže noma govornica skeleče bridkosti, njegove poteze so bile trudne in blede in temni kolobarji so mu obkrožali pekoče oči.

»Dobri moj gospod!« je v strahu in skrbah zajecjal Švajker, ko je uzrl Ebervajra, medtem ko je brat Vampo plašno vstajal in si brisal med z obleke. Švajker je iztegnil roke proti svojemu gospodu, toda Ebervajr ga je zavrnil. »Kje je deček?«

»Deček? Ne vem!« je prestrašen odgovoril Vampo.

Sr. Mihael na Barju. V nedeljo 8. majnika se je prav lepo in slovesno opravila v novi cerkvi prva sv. maša. G. župnik trnovski je blagoslovil najprej vodo v kropilnem kamnu, oltarni križ, podobno Matere božje in tabernakelj. Pri sv. maši in pri šmarnicah so lepo prepevali barjanski otroci. Odslej bo sv. maša v novi cerkvi vsako nedeljo ob 9. V majniku se ob 4.4. tudi šmarnice. Pridite pogledat našo hišo božjo. Dne 22. maja, ko bo na Rakovniku procesija, bodo šmarnice na Barju že ob 2.

Radna ob Savi Praznik Marije Pomočnice bomo obhajali v nedeljo, dne 29. maja. Služba božja bo po istem redu, kakor prejšnja leta. Ob zaključku je na sporedu lepa Marijina igra s petjem. Marijine družbe iz bližnjih župnij prosimo, da tudi letos pridejo po možnosti z zastavami.

Mekine. Zaradi notranjega prenavljanja tukajšnje župne cerkve, ki je sedaj v polnem teku, v arde križevga tedna prošnja procesija ne pojde v Mekinje, ampak v Žale. — Prijubljena Marijina procesija na Zdušo se bo vršila, ker je ni mogoče prelagati, tudi letos na 6. nedeljo po veliki noči, t. j. 29. maja, z začetkom ob pol 3 popoldne. — Tukajšnja ljudska šola je 8. t. m. kaj pristočno proslavila materineki dan, katerega glavna točka je bila otroška igra »Pavelčkova piščalka«.

Šmarjeta. V ponedeljek 9. maja se je 4letni cerkovnik Lovžek iz Vinivra kar ves dan držal maminega krila in vedno etopical zraven nje. Pa jo kar na lepem vpraša: »Mama, če bi jaz umrl in bi šel proti nebesom, ali ne bi padel doli?« Pa mu mama pravi: »O ne, saj bi te angeli držali, da ne bi padel.« Ob Ave Mariji je šla mati v hlev. Ko se je vračala, je pritekel iz hiše Lovžek ves goreč. Vsa obleka mu je že na telesu zgorela, le okoli vratu je še malo tlela. Nesrečna mati hitro polije otroka z vodo in ga nese v hišo. Bil je tako opečen, da je koža ponekod postala skorja. Iskali so pomoči v Novem

mestu, a brez uspeha — angeli so drugi dan okoli poldne poneli nedolžno dušo v nebesa. — Nesreča se je najbrž zgodila na ta način, da je otrok v materini odtisnosti odprl štedilnikova vrata, skozi katere je puhnil plamen in mu tažgal obleko.

Velesovo. V petek, 6. maja je podobar Ivan Buh končal v cerkvi obnovo vseh sedem oltarjev in umetniško izdelane ograje na koro. V tako obnovljeni cerkvi se je 8. maja prišel sv. misijon. Ves teden sta g. misijonarja Savelj in Berlec oznanjala večne resnice in verniki so se vseh govorov prav pridno udeleževali. Upamo, da je seme božje besede padlo na rodovitno zemljo in bo obrodilo obilno sadu. Spravna pobožnost v petek zvečer je na vse napravila najgloblji vtis. Stara sovraštva so popravljena, nastopilo je zopet medsebojno prijateljstvo. Ob lepem vremenu in ob obilni udeležbi vernikov tudi iz okoliških župnij se je vršila v nedeljo popoldne sklepna procesija, katero je vodil g. dekan Matija Škerbec ob asistenci šestih duhovnikov. Tako se je župnija duhovno pripravila na proslavo 700 letnice ustanovitve božje poti in samostana dominikank. — V četrtek, 12. maja nas je počastil s svojim obiskom g. ban. Bil je tu za botra 14. otroku v družini Bogomirja Bukovnika iz Adergasa štev. 4. G. ban je obiskal imenovano družino in priporočil staršem, naj dobro vzgoje otroka, ki je dobil pri krstu ime Marko, da ne bo delal sramote svojemu botru.

Dole pri Litiji. Veliko se govori o nekem medvedu, da se že dalje časa klati po naši okolici. Ta ali oni ga je videl ali srečal sredi gozda. Baje ima verigo okrog vratu. Če je na tem kaj resnice, je potrebno, da so zver spravi s poti, da ne bodo imeli ljudje, posebno otroci, strah pred njo. — Lani smo imeli prav slabo letino. Marsikje primanjkuje živeža za ljudi in živino. — Korajžo in veselje je gotovo imel neki posestnik v Gradišču, ko je naredil pogodbo z nekim slikarjem, da mu bo delal denar. Spravila sta se kar nad »jurjec«, katere je znal neki mlad fant, doma od Sv. Križa pri Litiji, tako si jajno ponarediti, da sta jih posestnik in njegov

Švajker je prijel brata za roko. »Toda dejal si mi vendar ponoči, da je v celici pri patru ValDRAMU!«

»Jaz? Ponoči? Niti besedice ne vem o tem. Od sinoči nisem dečka nič več videl.«

Pohiteli so v ValDRAMOVO celico in videli, da je prazna. S trepetajočim glasom je zaman klical Ebervajr dečka po imenu. Ko so šli proti cerkvi, se je na samotrici udril s strehe moker plaz snega, zamolklo treščil na tla in zasul darove, ki jih je bila prinesla pastirica.

Zlatožareč, da se je jasno iskrla sleherna viseča kaplja, je sijalo sonce na krčevino in gozd. Orumenelo listje se je ognjeno spreminjalo, kakor bi gorelo, in bele gore so se svetile, da je bleščalo. Lesketajoč se je stalo sonce na čistem nebu in z bohotno zapravljujostjo razsipalo svojo svetlobo; celo sence, ki jih je metalo, se niso zdele temne, temveč podobne sinjastemu dimu, za katerim se je svetil ogenj.

Sončna svetloba je segala že daleč po dolini, vsi ženavski pologi so se že kopali v njani luči in vedno dalje proti jezeru se je pomikal ta sij čez Unterštajnov les. Samo ribičeva domačija in Vacemanov grad sta ležala še v senci objezernih gora.

Na Falkenštajnu je odmeval zmeden hrup po grajskem dvorišču. Oboroženi hlapci so se oblagali s smolnimi svitki in subimi butaricami, dekle so nosile sem in tja med njimi vrče z medicino in gospod Vace je stal s pet sinovi pri odprtih stopnicah, čakajoč na konje, ki so jih vprav vodili iz hlevov. Eden od hlapcev je spustil pri glavnih vratih most in ko je bil padel, se je dvignila Ula iz svojega kota. Neslišno je sinuknila skozi vrata in nihče ni tega opazil.

Ze je hotel gospod Vace stopiti v strehe, ko so za-

ter svojo prepoved takole utemeljil: »Ker ta igra povzroča prevelik šund, ko se gledalci ne prestano med seboj prepajati in pretepač.« Pa naj kdo reče, če naše slavno občinstvo, ali kakor športniki ušeno pravijo »publikac«, ni že na stopnji športne kulture pred 600 leti!

Najvišji slap na svetu. Pred kratkim je ameriški letalec Jimmy Angel med svojim poletom nad Venezuelo odkril najvišji vodopad sveta, ki je mnogo višji kakor vsak dose-daj znanih vodopadov in ki ni zarisan še v noben zemljevid. Letalec poroča, da je odkril vodopad v nekem pritoku reke Caroni River, ki je sama pritok velike reke Orinoko. Ta reka je oddaljena kakih 250 milj od mesta Ciudad Bolívar ter teče proti jugovzhodu. Letalec je s pomočjo višinskega merila svojega letala zmeril tudi višino tega velikanskega slapa. Pravi, da je ta slap najmanj 7000 čevljev visok, kar je velikanška višina, če pomislimo, da en angleški čevljev meri 0.306 metra, francoski čevljev pa 0.325 metra. Čeprav za znanstvena raziskavanja

sin kar lahko zamenjala. Ker je pa mojster zahteval za plačilo preveč pristnih »jurjev«, je Gracar zadevo naznanil. Zdaj so vsi trije pod ključem. — V nedeljo, 8. maja so fantje poplivali po zidanica nad Sv. Križem, kjer imajo tudi naši občani vinograde. Na večer se jim pridružijo še fantje iz sosednje fare. Že pozno v noč je nastal prepir in za »likof« bitka z noži, katere žrtev je bil posest. sin Pograjc Franc iz Ljubca. Smrtno ranjenega so peljali v bolnišnico, kjer je kmalu umrl. Morilec je mislil pobegniti, pa so ga že prišli. Pokojni je bil edini možki pri hiši, mati je vdova, mlajši brat je pri vojaki. To nesrečno popivanje! Ali bi ne bilo za fante boljše, da bi se popirjali prosvetnega dela v naših društvih in bi našli v tem pošteno veselje?

Petkovec. V Ložanski dolini je umrl 26-letni Janez Mrlak po dolgi in mučni bolezni. Pokojni Janez je bil veren, nadarjen in podjetej fant. Poldrugo uro je imel do župne cerkve, pa je prišel večkrat tudi na delavne dni k maši. Bog mu bodi bogat plačnik! — V nedeljo, dne 22. maja popoldne ima M. K. Z. sestanek pri posestniku Leop. Juvanu. Predavatelj pride iz Ljubljane. Vabljeni stari in mladi! — Hrošči so se letos pojavili v velikem številu. Če jih ne bomo uničili mi, nam bodo pa oni uničili naše pridelke. Zatorej, le po njih, dokler jim moremo do živega!

Stari trg ob Kolpi. Pred leti smo pogoreli in je bilo treba graditi nova poslopja. Pot, ki je najvažnejša, imamo tako slabo, da komaj peš po njej prideš. Prosili smo že, da se ta pot izboljša. — V našem kraju se tudi prav lepo razvija naša stranka JRZ. Pred dobrim letom so nas nasprotniki zbadali, češ kaj vam pa dajo vaši ljudje? Zdaj pa vidijo, kako se gradi vodovod, ki je Poljanski dolini najpotrebnejši, in so začeli delati ceste na več krajih, tako da ljudje zaslužijo in je vse oživele kakor pred nekaj leti. Dosti nasprotnikov se na tihem kesa, veliko jih je že komuniste zapustilo in upati je tudi, da bodo še tisti, kateri so njih voditelji, kmalu zapustili politiko, ki jim prav nič ne pomaga.

Ježica. Umrli je 10. maja v 80. letu starosti v Mali vasi pri Ježici ga. Marija Vrankar rojena v Srednji vasi pri Kamniku. Naj ji sveti večna luč!

Raka pri Krškem. Tja, kjer kraljuje večna pomlad in veselje, je odhitela 12letna Nežica

† Ježek Matej

Zopet je posegla neizprosna smrt v duhovniške vrste in nam ugrabila vzornega duhovnika g. Ježeka Mateja, župnika v Begunjah pri Cerklji, ki je podlegel težki operaciji.

Rodil se je l. 1881 v Spod. Gamelnih pod Smarno goro in po dovršenih bogoslovnih študijah pel novo mašo avgusta 1905. Kot kaplan je bil najprej 2 leti v Mokronogu, nato 6 let na Bokal, od tam pa je bil umeščen za župnika v Begunjah pri Cerklji ob začetku svetovne vojne leta 1914.

Tu se je začelo njegovo plodno delovanje. Mlad po telesu in velik po duhu se je z vso resnostjo oprijel dela za prepoved župnije v verem, kulturnem, gospodarskem in političnem pogledu. Po dolgotrajnem prizadevanju je zrasel nov prostoren »Dom«, kjer se je začela zbirati mladina, on sam pa je, utrujen od dnevnega dela, zahajal večer za večerom med njo k sestankom, sejam, ekumenijam itd. Saj je bilo največje njegovo veselje biti med svojimi fanti.

Tomažin iz Smednika. Naj spava v miru! — Iz Amerike sta se po polletni odsotnosti čila in zdrava povrnila Mrgoletov France iz Gmajne in njegova mati. Dokaj sta prepotovala in videla marsikako zanimivost, ki bo njima ostala v trajnem spominu. — Prošlo nedeljo je bila blagoslovljena obnovljena Gorenčeva kapela v Vinjem vrhu — razgledniku krške doline. — Ponovno smo na tem mestu apelirali, naj bi še enkrat tudi davčna uprava razglasila svoje »dobrote« v slovenskem jeziku. Prosim!

Metlika. Vinarska zadruga je priredila dne 8. maja za svoje člane izlet v Vinko zadrugo »Desinac« pri Jaski. Čeprav je zjutraj deževalo, se je zbralo zadružnikov poln avtobus. In smo zdrknili preko Karlovca in Jaske proti »Plešivici«, da si ogledamo banovinsko trdnico in drevesnico, ki leži levo in desno ob cesti. Zelo prijazno nas je sprejel g. upravitelj in nam razkazal nasad, kateri meri 25 juter in proizvaja 40.000 trt cepilcev 3000 ključev 20.000 drevesc, katere razprodaja tako poceni, da je omogočen nakup tudi najbolj revnemu kmetu. Potem smo šli k bližnjemu kmetu; tu smo videli pravo razliko med njim in nami. Mi pridelamo 30–40 hl vina na oral, a oni tam 70–80 hl in imajo posamezni kmetje po 250 do 300 hl vina. Ta kmet

V društvih je v dobi 24letnega delovanja vzgojil celo generacijo mož, ki danes aktivno posegajo na vsa javna področja.

Toda velikim naporom njegovo zablano zdravje ni moglo kljubovati. Zatekel se je v bolnišnico, in ko je koncem aprila prišel zaradi nujno potrebne težke operacije že v tretji na zdravljenje, je bila zdravniška pomoč že prepozna in je odšel, veliko prezgodaj, po zasluženem plačilo k svojemu Stvarniku. Smrt, ki je tako nenadno in bridko zadela alehernega njegovih ljubljanih faranov, mu je pretrgala toliko lepih in za izvršitev napravljenih načrtov.

Ker je hotel biti, kakor prej še živ, tudi po smrti med svojimi verniki, je bil prepeljan v svojo župnijo in sedaj leži, obdan od cvetja in vencev, pod častno stražo svojih fantov, v prostorni dvorani »Cerkvenega doma«, ki bo še dolgo glaseen, viden opominik njegovega dela.

Naj Vsemogočni obilo poplača svojega zvestega služabnika!

nas je ljubeznivo sprejel in nam razkazal vse. Ugaljal nam je vzoren hlev, kjer ima 20 glav lepe živine. Nato smo šli v zadrugo v Desinac. Tu smo videli lepo zadružno klet, katero so si postavili prav takrat kakor mi v Metliki, samo da so oni dobili državne podpore 500.000 din banovinske 350.000 din, dočim naša ni dobila niti četrtino tega. Imajo dve hidravlični preši na električni pogon, v kleti pa 20 sodov, ki držijo po 80 do 100 hl, eden celo 114 hl. Proizvajajo letno okrog 3000 hl vina. Zelo zanimivi so napisali na sodih: Brez zadrugarstva nema naprednog gospodarstva, ali: Vera v Boga i seljačka sloga, pa: Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari itd. — Preložitev klanca na cesti Drašiči–Repica–Krmalen se je začela te dni. Dolgo trajajoče upanje je vendar postalo resnica. Koliko ljudi bo dobilo službo, koliko otrok kruha, ko bodo očete zaslužili pa kupili, ko drugače ne bi. Hodijo na delo po več ur daleč. Zahvalo smo dolžni g. banu dr. Natlačanu, kateri je uvidevajoč potrebo ceste kakor tudi bodo ljudi, odobrili preložitev.

V Jablanskim Lazih je umrl 84 let star oče g. Poglajen Anton. Pokojnik se je vedno živahno udeleževal v javnem življenju, bil je mnogo let občinski odbornik litijske občine ter

porabljajo včasih še radi francoski čevlji za mero, vendar ni verjetno, da bi ameriški letalec rabil kakor drugo kakor angleško mero. Če torej vzamemo angleški čevlji za mero, bi bil ta novo odkriti elap nad 2000 metrov visok. To je res ogromna višina. Doslej najvišji slap sveta je bil 2000 čevljev visoki Kukenam, za njim je prihajal elap Sutherland v Novi Zelandiji s 1900 čevlji, sloveči Viktorijini slapovi v Afriki imajo le 343 čevljev. Daleč za njimi pa so šele tako sloveči Niagarski slapovi v Ameriki, ki so le 167 čevljev visoki. Kaj je 187 čevljev v primeri s 7000 čevlji, če se letalec seveda ni zmotil!

Za svetovno razstavo v New Yorku, ki bo otvorjena 30. aprila 1939, sadijo na razstavnem prostoru v Flushing Meadows na Long Island 1000 dreves; nekateri teh dreves tehtajo do 20 ton, visoka so pa do 60 čevljev.

V Londonu se ne sme graditi poslopij višjih nego 9 nadstropij.

Umrljivost v Londonu — Zaradi pogoste megle v Londonu je ondi umrljivost ljudi najmanjša na vsem svetu.

bobneli glasni udarci po vratih, ki so držala v obzidju v gorsko stran. Urno so odhiteli tja in odprli. Do pasu osnežen, je stopil Rimiger na dvorišče. Jezna rdečica je zalila Vacejevo čelo, ko je uzel sina in zel sprejem se mu je hotel utrgati z jezika. Toda Rimiger mu je preprečil besedo z zahropljenim vzklikom: »Oče, tvoja bešeda in prepoved velja v Gadenu toliko ko veter! Na tvoji prepovedani gori prebivajo ljudje, se je zasmel hripavo, »kurijo in si kuhajo!«

»Naj kuhajo!« je zavpil Henink. »Danes imamo druge skrbi!«

Gospod Vace je odrinil svojega konja in stopil k Rimigerju. »Ljudje na mojem prepovedanem svetu?«

»Za Ledenikom gori, v Pusti koči! In ugani kdo? Zupan s svojim fantom in Zigenotovo hčerjo!«

»Z Rotico!« je zavpil Ajlbert, da je preglušil ves trušč.

Predirni odmev tega imena se je odbil v družinsko sobo in zdramil Vacejevo hčer iz njenega topega mrčanja. Kakor jo je bila zapustila Ula, tako je sedela še sedaj z brado na prsih in z rokama na krilu. Zdaj je pa dvignila blede obraz in prislusnila. Čula je zmedeno kričanje, jezne besede svojega očeta in potem v gluhi tišini Rimigerjev glas: »Ze ko sva šla čez prvi greben, še pri belem dnevu včeraj, sva gazila sneg. Tako nama je bila pot čez stene zaprta. Otloh bi se bil najraje vrnil domov, toda jaz sem mu ubranil, ker sem si obetal dober lov drugo jutro. Jelenjad, ki se pase za Ledenikom, mi je bila na misli. Zato sva krenila čez pašnik in se spustila proti Zbrisanemu jezeru. Še preden sva imela jezersko dolino za seboj, se je stemnilo. Otloh je hotel ostati v koči pri jezeru, toda jaz sem menil, da se morava popeti še do Puste kočice za Ledenikom in gori prenočiti. Koča stoji komaj za streljaj daleč od prehoda,

po katerem se spušča v dolino divjad, kadar zapade sneg. Tako bi se bila dobro odpočila in bila zjutraj brž na mestu. Torej dobro, napativa se naprej in prideva v svetli noči do kočice. Ze od daleč se mi je zdelo, da si nekdo v koči sveti. In res, ko pridem bliže, se kadi iz strehe in na ognju čujem prasketati polena! Divji lovec? To je bila prva misel, ki mi je segla v glavo. Toda ko se splazim bliže, mi zadoni iz zaprte kočice ženski glas na uho. In spoznal sem ta glas! Heninkov smeh je pretrgal Rimigerjevo razburjeno pripovedovanje. »In brž na to čujem drug glas: županov! In še enega: glas njegovega sina! In ugani, kaj sem ujel iz njihovih pogovorov? Oče! Hlapca so ti ubili, ker je hotel ugrabiti ribičevo sestro!« Rimigerjev glas je zatopil trušč. Vsa trda je Reka vlekla na uho. Ujela je še nekaj pretrganih besed; slišala je, kako je pripovedoval Rimiger o svojem potu domov, in slišala, da je ostal Otloh varno skrit zgoraj, da bi stražil kočico.

»Na noge, oče, in na Ledenik!« je zavpil Henink. »Na Ledenik! Ali pa se mar hočeš dajati vsemu Gadenu v zobe in mirno sedeti, ko kmečka sodrga plaši divjad? Ribič straži svoj ograd, kutarji svojo samotnico, oboji ti ne uidejo! Na Ledenik, oče, na Ledenik!«

Trušč, ki je nastal za temi besedami, je prevpil Vacejev predirni glas: »Štirje suličarji z nami! Vižle na jermena! In vzemite kocke s seboj, fantje, zastavljam vam dekle!«

Hrup in smeh, topot konj in lajež psov je napolnil grajsko dvorišče. V prazni družinski sobi je stala Reka, tresoč se po vseh udih. Medel nasmeh je sprebrnil njene blede ustnice, njeno telo se je vzravvalo in prsti so se ji stisnili v pesti. »Rotica! Na življenje in smrt, dokažem ti svojo zvestobol!«

sploh za vsako dobro stvar vnet. »Domoljubove naročnik je bil od početka izhajanja tega najbolj razširjenega tednika. Ko so v šmartnem okrog leta 1900 gradili farno cerkev sv. Martina, je pokojni Strnar prostovoljno delal 40 dni s parom živine, 50 dni pa sam ter s tem dal najlepši zgled poštenosti za dobro stvar. Bil je umen, skrben gospodar, ki je s trudapolnim delom svoj grunt tako izboljšal, da velja za enega najboljših v okolici. — S svojo, lanskoleto umrlo ženo Katarino je živel nad 60 let v srečnem zakonu ter otroke vzgojil v strogo krščanskem duhu, v katerem je vsa njegova družina živel in delovala. K zadnjemu počitku so očeta položili na pokopališču v Jablanici ter se je njegovega pogreba udeležila vsa Jablanska dolina. Na njegovem lepem posestvu pa odslej gospodari njegov zet Kastelic Anton, ki je povsem vreden in dosleden naslednik dobrega očeta Strnarja. Žalujemo naše sožalje, njegovi duši pa naj sveti večna luč.

Brusnice pri Novem mestu. Igra »A njega ni...«, ki jo je priredil kulturno prosvetni odsek gasilske čete, je doživela lep uspeh. Nabito polna dvorana, zbrano gledalcev, ki so bili doslej vajeni gledati igre veselega značaja, prave solze na odru, jok po dvorani, vse to je pričalo, da so bili ljudje zadovoljni. Po predstavi je stopil na oder naš župan Gazvoda, ki je pozval navzoče na delo za postavitev spomenika padlim vojakom. — V nedeljo, 22. maja, po litanih bodo igro ponovili in vabimo k obilni udeležbi. — Sedaj ko nameravajo preložit gabsko cesto, bi bilo umestno, da se postavi na koncu »travnikov« nov križ, ker je sedanjí že preperel. — Bog je dober: poslal nam je krasno vreme, kar vidno vse raste. Najbolj si je opomogla živina, ki je zaradi pomanjkanja krme hiral.

Tunice. Težko nam je, ko je nas zapustil naš dolgoletni dušni pastir g. Jakob Razboršek. Težko zlasti, ker vemo, koliko se je ta gospod trudil in pehal za blagor naše župnije. Povsod: v šoli, v cerkvi, tudi pri našem gospodarstvu nam je stal vedno ob strani. Sedanjí rod ne ve več; mi starejši pa še vemo za njegova pota, prošnje in posredovanja ob strašnih dnevih svetovne vojne. Ali pa ob času, ko je nam pogorela cerkev. Zato moramo pred vso javnostjo izreči odsluženemu gospodu svojo globoko hvaležnost. Ko že nas in njega več ne bo, bodo še naši nasledniki uživali sadove njegovega dela

in truda. Njegovega naslednika naj pa naša zahvala in izrazi hvaležnosti nič ne motijo. Kakor smo spoštovali in ga še spoštujemo g. Razborška, tako bomo znali ceniti tudi njega in njegovo delo. — Hvaležni Tuničani.

Dolenjske Benetke. Dasi se naše starodavno mesto prištevajo med tujsko-prometna mesta, smo šele te dni dobili povečan avtomobilski promet, za kar smo se borili že več let. Le škoda, da gre ves promet na Brežice, dočim moramo v Krško iz cele naše doline peš. Mogoče bi se z dobro voljo tudi uredilo na korist vsem, ki hodimo na glavarstvo in davkarijo. — Kljub hudim časom, ki nas tarejo, še vedno vidimo ljudi, ki ob nedeljah delajo. Ali se ne pravi to norca delati še iz Boga?

Iz naših društev

Vodice. V nedeljo, 22. maja ob treh bo občni zbor Mlekarske zadrage. Ker je ta občni zbor izredne važnosti, je prav, da se ga vsi člani udeležijo. Pride tudi zastopnik Zveze mlekarskih zadrug, ki bo poročal o uspehih dela za zboljšanje mlečnega trga.

Vranksi. Kat. prosvetno društvo bo uprizorilo v soboto, 21. maja ob 20, v nedeljo, 22. maja in na Vnebohod, 26. maja, ob 15 v dvorani pri »Slovanu« pretresljivo igro iz naših dni »Podrti križ«. Igra zelo nazorno kaže, kam privede mladega človeka slaba družba in moderna vzgoja. Ker je igra velikega vzgojnega pomena in da se omogoči udeležba tudi sosednjim župnijam, jo bomo igrali trikrat, ob zgoraj navedenih dnevih. Prosimo vas, da pridete ob blizu in daleč!

Rakitna. Na splošno željo ponovi Prosvetno društvo na Vnebohod ob treh popoldne narodno igro »Crna ženica«. Ker je ta dan pri nas cerkveno žegnanje in ker slovi Rakitna kot lepa izletniška točka, vabimo okoličane, da pridejo pogledat, kaj znamo hribovci.

Stara Loka. V nedeljo, 22. maja bo v Staro-loškem domu prireditel tamburaškega zbora, združenega z lepim pevskim koncertom slovenskih umetnih in narodnih pesmi. Na programu je deset mešanih in štirje moški zbori priljubljenih slovenskih kompolstov. Ker vlada za koncert veliko zanimanje zaradi lepega programa, zato le pohiti popoldne ob 4 v Staro Loko; naša prostorna dvorana bo vse sprejela in Vam bo nudila najlepše razvedrilo.

Medvode. Krajevna kmečka zveza v Preski za občino Medvode bo priredila v nedeljo, dne 29. maja javni shod pred društvenim domom v Preski. Govoril bo glavni tajnik KZ o perečih vprašanjih kmeta. Dolžnost vsakega kmeta je, da se shoda gotovo udeleži in povabi naaj tudi vse svoje prijatelje. Pa tudi ženske in mladina se lahko shoda udeleže. Shod se vrši takoj po prvi sv. maši, t. j. ob 7 zjutraj. — Odbor.

Vinica. Gasilska četa na Vinici si je za svojo 40 letnico nabavila novo motorno brizgalno, ki je bila 4. maja — na Florijanovo slovesno blagoslovljena. Pri blagoslovitvi sta kumovala g. Vilko Šterk in njegova soproga.

Reteče. Katol. prosvetno društvo v Retečah pri Škofji Loki uprizori 22. maja ob 15 3 dejanjsko »Tlačani«. Vabljeni!

St. Jurij pri Grosupljem. Prosvetno društvo ponovi v nedeljo, dne 22. maja, ob 3 popoldne igro »Podrti križ«. Vabimo zlasti okoličane. — Krasno predavanje s skiptičnimi slikami smo videli v nedeljo. Takih predavanj s slikami bomo imeli še celo vrsto. Pridno jih obiskujmo.

Sv. Pavel pri Preboldu. Na željo mnogih, katerim ni bilo mogoče posetiti akademije dne 8. maja v Društvenem domu, se je fantovski odsek odločil, da skupno z dekliskim krožkom ponovi akademijo na Vnebohod, dne 26. maja točno ob 3 popoldne v Društvenem domu. Zanimivo in pestro sestavljen spored bo obsegal 18 lepih točk. Vljudno vabljeni!

Moravče. V nedeljo, 15. maja, je priredil fantovski odsek s sodelovanjem dekliskega krožka zelo pestro telovadno akademijo v dvorani Ljudskega odra. — V nedeljo zjutraj ob pol 1 sta dva pijana hlapca iz Moravč s kolom napadla dva mirna potnika iz moravske okolice. Miroljubni Moravčani obsojamo to barbarstvo in tolovajstvo, in prosimo našo orožniško postajo, da zadevo preišče, krivci so vsem znani, in javi sodišču.

Sv. Helena - Dolsko. Fantovski odsek Sv. Helene priredi v nedeljo, 29. t. m., ob 3 popoldne pri g. Veselu v Senožetih II. javni telovadni nastop. Po nastopu vesela zabava. Vabimo vse člane okoliških odsekov, posebno Zasavskega okrožja, da se nastopa udeležijo v krojih. Zveza z vlaki z ljubljanske in litijske strani je zelo ugodna. Vozil bo tudi avtobus do in po nastopu.

V vsako hišo »Domoljuba«!

Spomini na Ameriko

Na polju se je v dolgih razstevkah sušil oves. Ponekod je snopje že vse ornelo in dišalo po prhnini, tudi trava ga je prerasla. Lansko leto jih je bolj pogosto obiskaval dež, ki je napravil na polju mnogo škode. Koruza pa je bila prav tedaj v najbujnejšem razmahu. Do 2 metra visoka stebila so se bohotila z dvema, celo s tremi storži. Koruzo porabijo po večini za krlajo živine in prašičev. Koruzna stebila in storže zrežejo s stroji v drobno rezanico, in jo, kot pri nas repo in zelje, stlačijo v stolpom podobne trdo zaprte prostore. Kot naša »kiselnica« ljudem, daje v Ameriki te vrste rezanica goveji živini izredno sočno in tečno hrano.

Na mnogih krajih so popravljali ali tudi nanovo tlakali ceste, na kar debelo tiskani občestni napisi že od daleč naprej opozarjajo. Zato smo vozili tudi po dolgih straneh ovinkih. Vendar pa so tudi stranska pota v zelo dobrem stanju, ne sicer povsod tlakana, vendar pa tuda posuta. Za vzdrževanje cest skrbijo zvečine vozniki sami. Od vsake galone (nekako 3 l) gazolina plača voznik 5 centov (2,30 din) takse kot cestni prispevek. Ker se sleherni dan porabi na milijone gazolina, dobi država ogromne dohodke. O te mtudi ceste glasno govorijo. Menda ni države na svetu, ki bi se mogla ponašati s takimi cestami, kot so v Združenih državah.

V predmestju Toleda smo se ustavili. Prijazni in postrežljivi gazoliner je osnažil od prahu zaprašeni avto in z novim gazolinom utešil njegovo hudo žejo. G. kanonik Oman je zavil v prodajalno za sadje, g. ravnatelj Slapšak je stikal za tobakom, jaz pa sem stopil na nasprotno stran ceste, odkoder so pribajali turbošno otožni glasovi. Na »poroč« enonadstropne hiše je sedel postaran možki in igral na harmoniko. Nikogar ni pogledal, nepremično je zrl na črne tipke, ki so kra trepetale pod njegovimi prsti.

Ko pa je njegovo godbeno navdušenje priklopelo do vrhunca, je vmes tudi zapel. Pel pa je tako ginjaivo, da so mimoidoči postajali in mu v klobuk metali drobiž. Pozneje sem zvedel, da je to po vsem metu znani godec James: delo v tovarni mu je vzelo oči, neizprosna smrt pa ženo in vseh osem otrok. In zdaj si z godbo teši gorje in glad.

Toledo je obširno mesto z mnogimi mestnimi okraji in 300.000 prebivalci. Krase da prostrani drevoredi, razkošne trgovine, vabljive restavracije in kavarne. Tudi sicer vidimo v mestu mnogo visokih, krasnih stavb, muzej za umetnost in naravoslovje, mogočno borzo, bogato okrašeno justično palačo, da ne govorim o mestni hiši, raznih šolah in javnih knjižnicah. Zaradi ugodne lege ob zapadnem sklopeu Erijskega jezera slovi Toledo tudi kot važno pristanišče in železniško križišče. V okolici so bogata petrolejska polja. V obliki arteških studencev v zemljo napeljavane črpalke dvigajo noč in dan drgoceno prirodno olje, ki teče v nešteatih, komaj vidnih ceveh prepro njiv in travnikov v ogromne tanke in rafinerije. V Toledu je tudi nekaj Slovencev, ki so združeni v društvu S. N. P. J. Svoje cerkve nimajo, skrbí pa zanje slovenski duhovnik Anton Pirnat, doma iz Dravelj v Št. Vidu nad Ljubljano, ki upravlja ondodno angleško župnijo.

Onstran Toleda se naša pot zaobrne naravnost proti severu in prestopi v novo državo Michigan. Beseda »Michigan« je indijanska in pomeni »veliko vodo«. Ine je primerno in upravičeno, vode je res povsod veliko. Država Michigan sestoji iz dveh polotokov, ki ju obkrožajo kar tri velika jezera: Michigansko, Huronsko in Erijsko. Tudi v notranjščini kar mgoli večjih in manjših rek, potokov in jezer.

Svet je skoraj popolnoma raven, le tu pa tam se pokaže komaj vidna vzpetina. Naša pot se vije preko nepreglednih, z ovsom, ržjo, pšenico in koruzo posejanih poljan. Bolj proti se-

verozapadu pa so razsežni gozdovi, železni, bakreni in premogovni rudniki. V tovarnah izdelujejo pohištvo, vozove, kočije, stavbinski les in »leseno kašo« za izdelovanje papirja. Na prvem mestu pa je avtomobilska industrija, posebno v mestu Detroit, kamor bomo skoraj dospeli.

Slovencev je v državi Michigan razmeroma veliko in so zaposleni v vseh industrijah. Največ jih je v Calumetu, kjer so bakreni rudniki. Pečajo pa se tudi s poljedelstvom in po raznih krajih so manjše slovenske farmerske naselbine.

Nad Detroitom je ležala sivo meglena tančica in opoldansko sonce je tako pripekalo, da je kar žgalo, ko smo se lovili okrog zunanega kolodvora. Zgršili smo cesto Genevo, ki pa smo jo s pomočjo postrežljivih src kmalu našli. V prijaznem domu oo. frančiškanov smo dobili vse, kar potrebuje od štirinorne vožnje izmučeni želedec in od žgoče vročine izsušeno grlo. Oče Avguštin je bil kakor svetopisemska Marta: ni nas nikoli nasitil, zapregel je celo svoj avto in nas popeljal v mesto in k sloveči cerkvi Male Cvetke.

Detroit je največje mesto v Michiganu in šteje nad en milijon prebivalcev, med njimi do dva tisoč Slovencev. Mesto je zaslovelo in zelo naglo rasti, ko se je pred dobrih dvajsetimi leti začela razvijati avtomobilska industrija. Znani Henrik Ford, največji izdelovatelj avtomobilov, je tedaj obljubljal po pet dolarjev dnevne plače in osemurni delavnik. To je vlekel kot magnet. V »Fordovo mesto« so kar drveli od vseh vetrov in od vseh narodov delavci, rokodelci, obrtniki in trgovci. Zato je tudi Slovencev največ okrog Fordovih tovarn. Organizirani so versko in kulturno. V župniji »sv. Jazneza Vianje« delujeta dva navdušena Slovencev župnik Avguštin Svete in njegov pomočnik Marcel Marinšek. Prosvetno in izobraževalno delo pa vodi ondodni narodni dom.

IZ ŽIVLJENJA KMEČKIH ZVEZ

Položaj viničarjev

Ves svet je danes pod silno pezo pomanjkanja in uboštvu, vendar tako hudo kot viničarjem, se menda ne godi nikomur. Povsod, v vsakem podjetju so med vodstvom podjetja in delavcem sklenjene kolektivne pogodbe, ki točno določajo, koliko mora plačati lastnik podjetja za delavčovo delo, ki je neredko lažje od viničarjevega, a vendar se plača tovarniškega delavca zelo razlikuje od plače viničarja. Zakaj viničar, ki dela 12 ur dnevno, zasluži na dan komaj 4-7 dinarjev. Razen tega pa ima tovarniški delavec delo vsak dan, poleti in pozimi, viničar pa le ob gotovem času. Viničar je navezan edino na to, kar si je poleti mimogrede pridela na tistih nekaj kvadr. metrih »kopanj« (ker prave njive navadno itak nima), t. j. nekaj mernikov koruze in krompirja, s čemer se mora prehraniti od jeseni do poletja. Nekaj si prisluži tudi z mlačvijo na Murskem polju ali na Hrvaškem, kjer mora, hranjen s »širotko«, delati od treh zjutraj do pozne noči. To pa le tedaj, čemu gospodar dovoli. Viničar je od gospodarja popolnoma odvisen. Za vsako malenkost ga ali spodi iz službe ali pa se na drug način mašuje nad njim, kakor z utrovanjem krvavo prisluženega denarja, namesto katerega mu vsili kako stvar, ki dostikrat nima za viničarja prav nobenega pomena, ali pa mu sploh noče plačati, tako da mora eno, dve ali pa še več let čakati na zaslužek, če ga sploh dobi. Zgodilo se je, da je neki oskrbnik utrgal viničarju šest »ležakov« zaradi tega, ker se je viničarka pri južini in obedu zamudila pri otroku nekaj minut več kot »predpisane« pol, ozir. ene ure. Ni čudno, če hodijo potem otroci okrog umazani in raztrgani, ko pa se ne dovoli viničarki toliko časa, da bi v redu opravila svoje gospodinjske posle. Tudi pretepanja je deležna uboga viničarska para. Če se pa količnik zoperstavi vinogradnikovim nasilstvom, tedaj mu vrže vse bomo imetje iz itak napol podrtje bajte in ga zapodi, pa naj bo poleti ali pozimi. Vinogradniki ozir. njihovi oskrbniki gredo kratkoma preko vseh viničarjevih pravic. Zelo redki so vinogradniki, ki dajo viničarju toliko, da se za silo preživi.

Trn v peti pa je vinogradnikom Strokovna zveza viničarjev, ki se neustrašeno bori za viničarske pravice. Le škoda, da so nekateri viničarji tako malo zavedni in ne pristopijo k organizaciji, ki se leto za letom trudi in dela v korist viničarjev in jih brani najhujšega zatiranja od strani vinogradnikov. Vsak viničar, ki je včlanjen v tej organizaciji, je deležen preganjanja, zasramovanja, ne dobi službe itd. Pred petimi, šestimi leti je vsa Prlekija odmevala ob vsakem delu v vinogradu od veselega petja in vriskanja. A sedaj? Kakor da je vse izumrlo. Se ob trgatvi, ki je vendar najveselejši čas za vinogradnika in viničarja, je vse tiho. Kako pa naj bo tudi širak vesel, ko pa gre lačen na delo in spet lačen z dela s 3-7 dinarji na dan v raztrganem žepu domov? Doma ga pa čaka 2-8 ali pa še več istotako lačnih otrok. In s temi dinarji naj potem kupi obleko, čevlje, hrano in vse drugo, kar neobhodno potrebuje za življenje.

Najhuje pa je to, da mnoga, mnoga viničarska družina zaradi bede ne more zadostiti svojim verskim dolžnostim. To je za sicer globoko vernega viničarja najhujši udarec. Vsak viničar ima navadno 3-10 otrok. In vsi ti otroci rastejo tako rekoč brez vere in brez Boga, brez briži za vse, kar je božjega, brez vsakih višjih ciljev. Vsak si lahko sam misli, kaj iz njih postane, ko dorastejo.

Skrajni čas je, da se začne oblast zanimati za v skrajni bedi živeče viničarje in jim, kakor drugim delavcem, dovoli uredbo o najnižjih minimalnih mezdah, da ne bodo več tako do krvi izkoriščani od vinogradnikov, ker drugače jim grozi tudi popolna verska in moralna propast!

Iz pisarne Kmečke zveze

Obenem s številom članstva in izpopolnjevanjem svoje organizacije, pridobiva Kmečka zveza tudi na ugledu in moči ter more nuditi vedno več pomoči svojim članom, ki se v vseh potrebah in težavah obračajo nanjo s svojimi prošnjami. Tako se je zadnji čas posrečilo s posredovanjem Kmečke zveze preprečiti prodaj

jo več kmečkim gospodarjem, v teku pa je velika akcija Kmečke zveze, ki se je zavzela za svoje člane, posestnike - dvolastnike iz Sorice, ki so jim italijanske oblasti zemljo onstran meje razlastile, da se prizadetim pripomne do pravice, t. j. vsaj do primerne odškodnine za razlastični svet, če drugega ni mogoče.

In čim močnejša bo Kmečka zveza, tem več boste lahko, kmečki ljudje, pomoči od nje pričakovali! Močna pa bo, če boste vsi kmetje v njej včlanjeni, če boste vsi članarino v redu plačevali in z organizacijo sodelovali. Kmetje, v vašo korist bo, če se tako zgodil! Torej na delo!

Zborovanje KZ v Suhi Krajini

V nedeljo, 22. maja, bodo velika kmečka zborovanja: po prvi maši, to je ob 7 v Hinjah, po 10. maši, ob 11 v Ambrusu, popoldne po litanih pa v Zagradcu. Poročala bosta g. Brodar, predsednik Kmečke zveze, in g. Brulc, predsednik okr. Kmečke zveze ter še drugi priatelji kmečkega stanu. Vsa okolica naj se zdrami. Vse, kar kmečko misli in čuti, može in fantje pa tudi žene in dekleta so vabljeni. Vsi na zborovanje, tudi taki, ki so do sedaj bolj od strani opazovali naše kmečko gibanje.

Zborovanje Kmečke zveze za Trebanjsko dolino

V nedeljo, 8. maja, se je v Trebajem zbrala velika armada kmečkih moži in fantov, članov Kmečke zveze, ki so prišli na kmečko zborovanje. Zbranim zborovalcem je predsednik Kmečke zveze, g. Janez Brodar, v temeljitom govoru obrazložil sedanjí položaj slovenskega kmečkega stanu in naloge, ki kmečko ljudstvo in njegovo stanovsko organizacijo, Kmečko zvezo, čakajo v bodočnosti. Navzoči so njegovim izvajanjem z veliko pazljivostjo sledili in navdušeno odobravali njegove besede. Za g. Brodarjem je govoril zastopnik novomeške okrajne Kmečke zveze, g. Vebler, nakar je bilo mogočno kmečko zborovanje zaključeno.

Kmečki tabor v Vojniku

Na Vnebohodu priredi marljiva vojniška organizacija Kmečke zveze velik kmečki tabor s slovesno sv. mašo, slavnostnim sprevodom in zborovanjem, na katerem nastopijo: predsednik

»Kdo pa je ta Fathher Coughlin, čigar ime je v ustih vseh,« sproži razgovor g. ravnatelj Slapsak, ki se je že v prvih treh tednih skoraj popolnoma poamerikanil: sosed John mu je poklonil pristno ameriško pipico, ki kar naprej posluje, g. Julij mu je poskrbel novo, po ameriškem kroju urezano obleko, da se je kar za dvajset let pomladil, sam pa govori, se nosi in stopa kakor pravi Amerikanec.

»Father Coughlin,« je poprijel besedo o. Avgustin, »je poleg predsednika Roosevelta ena najbolj znanih osebnosti po vsej Ameriki. Nadelo so mu tudi ime »radio duhovnik«. Izprva je bil menih bazilijanskega reda, ki so ga vpekljali v Ameriki zadnje leto svetovne vojne. Želja po socialnem udejstvovanju pa je Coughlina izvabila v svet. L. 1929 je postal svetni duhovnik in dobil v najbolj zapuščenem predmestju Detroita na pol razpalo župno cerkev z 32 družinami. Danes, po preteku dobrih devet let, pa šteje njegova cerkvena občina do 30 milijonov ljudi, ki so raztreseni po vseh Združenih državah. Pri tem ogromnem delu ga podpirajo osem duhovnih in sto petdeset laičkih pomočnikov.«

»To se pa slisi kakor bajka,« pripomni g. ravnatelj.

»Pa ni bajka. Pa poslušajte, kako on sam pripoveduje: Kako sem prišel do tega, me vse vprek povprašuje. Popolnoma enostavno. Nekoga dne se me je polasčala misel, da bi si najel radio in stalno po njem pridigal. V Ameriki se namreč lahko vse vzame v najem: stanovanje, klavir, avto. Tudi radio postaja. Najel sem torej radio za štirideset minut in sem ves ta čas pridigal. Druga dne sem prejel do sto pismem od popolnoma neznanih ljudi, ki niso bili moji župljani, prosili so me, da bi prihodnjo nedeljo zopet in ob istem času po radio govoril. Odgovoril sem jim, da jim ne bom mogel ustreči, ako me ne bodo denarno podprli, ker mi že najem radia za eno samo nedeljo grozi z denarnim polomom.«

»In kaj se je potem zgodilo?«

»Potem so pa vsak dan prihajale v župnišče velike denarne vsote, ki so mi omogočile, da sem svoje radio pridige nadaljeval.«

»Kaj pa ste v teh radio pridigah obravnavali?«

»Vsakdanja življenjska vprašanja. Zlasti pa sem si prizadeval, da bi postal ljudem v vsakdanjih stiskah in potrebah moder vodnik. Pobijal sem socializem in njegove zle posledice, ker rušijo kulturo, poštenje in so veri sovražni. Pobijal sem tudi kapitalizem. Ameriški kapitalizem je popolnoma zastarel svetovni nazor. Tako imenovana prosperiteta — blagostanje — se je morda mimogrede res povrhila, toda to so povzročile le velike naročite oboževalne industrije. Te pa ne morejo ne dežele ne ljudi stalno ozdraviti. Noben narod ne more živeti od izdelovanja orožja, s katerim bi druge pobijal in uničeval. Kapitalisti tudi dosledno zastopajo misel, da se morajo vojni dolgovi povrniti.«

»Koliko pa je kaj vaših radio poslušalcev?«

»Newyorški listi jih cenijo na 33 milijonov.«

»In kolikšni so dohodki vaše cerkve?«

»Moji poslušalci mi pošljejo sleherni leto do 600.000 dolarjev (28.000.000 dinarjev). Zase porabim le neznaten del tega denarja, vzdržujem pa z njim 41 radio postaj, ki so s centralo v Detroitu porazdeljene preko vse Amerike.«

»Katerim ljudskim slojem pa pripadajo vaši poslušalci?«

»Moji poslušalci pripadajo vsem ljudskim slojem od navadnega tovarniškega delavca do milijonarja. Med njimi je tudi mnogo protestantov, celo več kot polovica. V Združenih državah tvorijo katoličani le eno petino vsega prebivalstva. Na tisoče pismem prejmem iz vseh dežel. Mnogi me tudi odklanjajo in na vse pretege kritizirajo, toda vsi me prosijo, da naj še štirinajst dni zopet govorim.«

»Kako pa je v Ameriki s katoliškim časopisjem?«

»Imamo nešteto katoliških tednikov, toda nobenega dnevnika. Ti so v rokah velikih trustov — združenj — in žive od judovskega kapitala. Jaz sam izdajam tednik, ki ima nad en milijon naročnikov, imenuje se »Social Justice« — Družabna pravičnost. Oglasov pa v list načelno ne sprejemam.«

»Ali prihajate v listu tudi svoje pridige?«

»Včasih, toda le s privoljenjem svojega škofa, ta jih mora prej prebrati in dati svoje odobrenje.«

»Ali dobite poleg tega ogromnega dela še kaj časa za spisovanje svojega programa?«

»Sleherno leto izdana dve knjigi.«

Med takimi razgovori smo se približali cerkvi Male Cvetke. Je to velikanska rotunda — okrogla stavba. Na pročelju se dviga mogočen stožast stolp s podobo Kristusa na križu, izklesano iz sivga granita. Podoba Križanega ima svojo posebno zgodovino. Kmalu po prihodu v župnijo je g. Coughlin postavil v bližini stare cerkve lesen križ. Pa so mu ga veri sovražni framasoni izpodžagali, podobno kakor pri nas evharistične križe. G. Coughlin jim je v sveti jezi zagrozil: »Le še malo potrpite! Postaviti vam hočem križ, ki mu vaša zloba ne bo kos!«

Tudi odnotraj so cerkev bogato okrasili: stebri in oltarji so iz ameriškega, švedskega in kararskega marmorja in vendar je kljub vsej tej raznolikosti vse tako ubrano, harmonično! Glavni oltar je v nekoliko vzvišeni sredini, da se nanj vidi od vseh strani. Mala Terezija Deteta Jezusa pa stoji v stranski marmornati kapelici, ki gleda proti glavnemu oltarju. Premno gozdnate podobe pričajo o njeni mogočni pripravi pred božjem prestolom. V obstranskih vežah prodajajo podobice, rožne vence, razglednice in druge božjepotne spominke.

(Nadaljevanje sledi.)

Kmečke zveze g. Janez Brodar, svetnik Kmet. zbornice za celjski okraj g. Turnšek ter celjski župan g. Mihelič. Tabor bo veličastna manifestacija kmečke misli. Popoldne istega dne pa bodo igrali na prostem narodno kmečko igro »Miklova Zalac« v priredbi Davorina Petančiča. Vojničani in okoličani: na Vnebohod vsi na tabor!

Blagoslovitev prapora MKZ v St. Janžu pri Velenju

V St. Janžu pri Velenju bodo imeli na praznik Vnebohoda pomembno slavnost: Blagoslovitev prapora MKZ v St. Janžu. Navdušeni člani fantovskega in dekljskega oddelka Kmečke zveze obenem z odborom Krajevene kmečke zveze se za ta dan z vso vneto pripravljajo, ker želijo, da se blagoslovitev njihovega prapora čim slovesneje izvrši.

Za govornika na slavnostnem zborovanju, ki ga prirejajo ob tej priliki, so naprosili voditelja MKZ, g. Puša, poleg njega pa še domačina, g. inž. Vrhnjaka iz Pameč.

Kmečki ljudje, posebno mlajši, fantje in dekleta, od blizu in daleč, pohitite tega dne v St. Janž, da daste izraza svojemu kmečkemu stanovskemu ponosu in zavesti!

★

V St. Juriju pod Kumom je bilo istega dne zborovanje Kmečke zveze, ki se ga je udeležilo nad tristo ljudi. Govornik, svetnik Kmet. zbornice g. Pevec iz St. Vida, je v prijetni domači besedi obrazložil poslušalcem naloge in ustroj Kmečke zveze, njene cilje in uspehe, ki jih je že dosegla v kratkem času svojega obstoja, obenem pa je poročal tudi o delu Kmetijske zbornice, v kateri on zastopa litjski okraj. Njegovemu govoru so zborovalci sledili z velikim zanimanjem in se je po govoru razvil živahen razgovor o raznih perečih vprašanjih. To zborovanje je pokazalo, da se dandanes kmečki ljudje tudi v hribovitih krajih zelo zanimajo za vsa javna vprašanja in dobivajo smisel za organizacijo.

V Izlakah pri Zagorju je bilo istotako tega dne kmečko zborovanje, na katerem je govoril načelnik Okrajne kmečke zveze, g. Lojze Strman. Tudi to zborovanje je bilo zelo lepo obiskano in so bili zborovalci g. Strmanu, za njegovo stvarno in izčrpno poročilo zelo hvaležni.

Šmartno pri Litiji. Izredno smo se razveselili, ko smo na obnem zboru MKZ zagledali sredi naših deklet, članic MKZ tudi gđ. učiteljico Azmanovo. V kratkem času, kar je pri nas, je poprijela za delo v vseh naših organizacijah. S posebnim veseljem je sodelovala tudi pri MKZ. Žal bo sedaj zapustila naš kraj, ker mora med naše izseljence v Nemčijo. Ker se člani KZ ne morejo dobro gospodinjiti več osebno zahvaliti za njen trud in se posloviti od nje, se ji tem potom za vsa dobra dela v naših organizacijah iskreno zahvaljujejo. Bog plačaj!

Klic obupa iz Haloz

Iz Haloz smo dobili že več dopisov, ki v zelo črnih barvah slikajo položaj tamošnjega prebivalstva. Nekaj takih klincev obupa smo že priobčili. S kakšnim uspehom, vedo Haložani sami. To nas prav nič ne straši, da bi se ponovno ne zavzeli za žalostno usodo tega koščka slovenske zemlje, ki ni po svoji krivdi postal v našo veliko škodo in sramoto to, kar je. Besedo ima naš haloški dopisnik!

Haložam preti lakota

Velikansko pomanjkanje stiska prebivalstvo v vinorodnih Haložah. Dela ni, zaslužka ni, žitarice ne pridelujemo, krompir, glavna hrana revnih slojev, je lanske leto v zemlji segnil, sadje ni imelo cene, fižol je bil krastav in ni dal niti semena. Večina družin je že dve leti brez kruha, ljudstvo zadolženo, mladina beži v tujino za delom, kakor Prekmurci, ker se za uboge Halože nikdo ne potegne. Naša šolska deca je jetična zaradi nezadostne prehrane, naši naborniki slabi in bolehi. Pri nas ni turizma, ni tovarna, ni industrije, ni rudnikov, ni javnih del. Vinogradi stari, potrebni obnove, izčrpani zaradi toče leto za letom. Podpora premala. Ali naj z 10 do 20 kg moke živi družina celo zimo? Nekateri kraje, ki niso tako revni, bočejo zadušiti z javnimi deli, nas pa tirajo v

obup. Ni nič čudnega, če v takih razmerah raste nezadovoljstvo. Prosimo, da oblasti posvečajo Haložam prvenstveno zanimanje, zlasti, da takoj začnejo z zgradbo združne vinske kleti pri Sv. Barbari v Haložah. Mi vemo, da ima kmetijski minister pooblastilo, da porabi iz proračunskih ostankov iz l. 1936 5 milijonov din za zgradbo 5 vinskih kleti, med temi je tudi naša. Ne bomo nehali, dokler tega ne dosežemo.

Cesta iz Savske banovine proti Haložam

Poročevalec »Domoljub« je imel priliko videti gradbo nove ceste od hrvaške Višnice proti meji Slovenije. Precejšen del je že tlakovan z živim kamenjem, podobnim sivemu in črnemu marmorju. V kamnolomu je pripravljenega še ogromno kamena. Ko bo ta cesta končana, bo morala biti nadaljevana tudi od mejnega kamna v naši banovini čez del Paradiža po sedanji občinski cesti, nato po grabi v Pristavo, mimo banovinskega posestva k veliki cesti, kjer bi bila zveza pri poštini avtobusni postaji Paradiž — Sv. Elizabeta. Ta del ceste bi bil približno dolg 2—3 km do hrvaške meje in bi bil važen za tujski letoviški promet, dal pa bi tudi dela in jela domačinom. Merodajni čimtelji naj takoj prouče to cestno zvezo, zakaj Hrvati jo bodo letos na svoj strani že gotovo dovršili. Tudi Halože naj bodo deležne zasluga in javnih del iz milijardnega posojila!

Haložani odhajajo v Nemčijo

Zadnje dni meseca aprila je odšla samo od Sv. Barbare skupina 10 moških in žensk v Nemčijo. Koliko pa še iz drugih občin v Haložah? Zanimanje je bilo veliko. Nad 80 oseb je hotelo v Nemčijo samo od Sv. Barbare. Pa so bili odklonjeni zaradi neznanja jezika in zaradi števil, ki je bilo določeno. Ali odločujoči krogi kaj pomislijo, zakaj morajo ljudje za zaslužkom? Ali je kdo preiskoval in poizvedoval o nezaposelnosti v Haložah in kakšnega duha se bodo navzeli Haložani v tujini in kakšnega mišljenja? Nehajte že enkrat z izvozom živčev in krščenega blaga! Dajte nam dela in zasluga doma, in narod bo ostal nepokvarjen, skromen in zdravega političnega mišljenja.

Kakšni se vrnejo? Taki nikdar, kot so odšli, vsaj vsi ne. Ali se ne bodo ob pogledu na velike naprave v Nemčiji navzeli mišljenja, da smo kot beraški narod? Ali se ne bodo odtujili vsemu, kar jim je bilo doslej sveto: jeziku, veri, državljanstvu, čustvovanju? Bojimo se za vse in za vsakega.

Toliko žuljevih rok vsak dan išče dela in zasluga v Haložah, pa se nas noče in noče nikdo spomniti. Samih obljub ni nikdo sit. Pravimo pa tudi tole: Kdor nam zdaj noče pomagati, naj ne bo lačen, ko pride čas, naših glasov.

DOBRO ČTIVO

k Parni kotel. Spisal inž. Gvidon Gulič. Ima 100 strani besedila in 52 slik, ki ponazorjujejo posamezne dele kotla. Knjigo je založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani in stane vezana 30 din. Knjižica je namenjena predvsem kurjačem, delovodjem, posestnikom parnih kotlov, služila bo tudi izborna naraščanju, ki bo imel šele opravka s parnimi kotli. Knjiga obsega vse, kar mora vedeti oni, ki ima opravka s parnimi kotli, tako: svojstvo pare, kurivo, rešetke, priprava za požiranje dima, material in oprema kotla, pregrevati, dimniki, snazjenje, eksplozija, predpisi za kurjače, prestopki itd. — Druga važna knjiga za strojnike, obratovodje je Parni stroj in parna turbina. Spisal inž. Gvidon Gulič. 122 strani. Cena vezani knjigi je 80 din; založila istotako Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Knjiga obravnava s praktičnega stališča parni stroj in parno turbino, torej tvarino, katero mora obvladati vsak strojnik, da lahko položi obvezni izpit, ki ga je po zakonu dolžan prestati. Za lažje umevanje tvarine ima knjiga 165 slik.

Listnica uredništva: Dopisnikom, ki obširno poročajo o tem, kako se je pri njih izvršila sv. birma, sporočamo, da teh dopisov ne priobčujemo, ker so drug drugemu popolnoma podobni in ker jih je toliko, da bi nam zmanjkalo prostora. — Isto velja za naše prijatelje čebelarje, ki so nam kar iz 21 krajev sporočili, da so že imeli prve roje. Naj nam ne zamerijo, če jih tu ne imenujemo.

RADIO LJUBLJANA

od 19. do 26. maja 1938.

Vsak dan: 12 Plošče, 12.45 Vreme, poročila, 13 Čas, spored, obvestila, 13.15 Plošče, 14 Vreme, borza, 19 in 22 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila.

Cetrtek, 19. maja: 13.20 Radijski orkester, 18 Radijski orkester. 18.40 Slovenščina za Slovence. 19.50 Zabavna črtica. 20 Radijski orkester. 21 Klavirski koncert. 22.15 Plošče. — Petek, 20. maja: 11 Soliska ura. 13.20 Radijski orkester, 18 Zenska ura. 18.20 Plošče. 18.40 Francoščina. 19.30 Nac. ura. 19.50 O mednarod. gimn. nastopu v Ljubljani. 20 Plošče. 20.30 Mozartova ura. 22.30 Angleške plošče. — Sobota, 21. maja: 18 Prenos promenade koncerta. 18.40 Strokovno šolstvo. 19.30 Nac. ura. 19.50 Pregled sporeda. 20 O znanji politiki. 20.30 »Preljubi mesec maj«. 22.15 Radijski orkester. — Nedelja, 22. maja: 8 Koncert Radijskega orkestra. 9 Napovedi, poročila. 9.15 Koncert ruskega seksteta. 9.45 Verski govor. 10 Prenos cerkvene glasbe. 11 Otroška ura. 11.30 Koncert Radijskega orkestra. 17 Kmetijska ura. 17.30 Prenos pevskega koncerta z Rakeka. 19.30 Nac. ura. 19.50 Prenos majniške pobožnosti. 20.30 Koncert. 22.15 Plošče. — Ponedeljek, 23. maja: 18 Zdravstvena ura. 18.20 Plošče. 18.40 Narodno blago z Gorenjskega. 19.30 Nac. ura. 19.50 Zanimivosti. 20 Koncert Radijskega orkestra. 21 Pevski koncert zbora orglarske šole. 22.15 Prenos lahke glasbe. — Torek, 24. maja: 11 Soliska ura. 18 Za boljšo voljo. 18.40 Kako vpliva narava na obleko in prehrano sredozemskih narodov. 19.30 Nac. ura. 19.50 Zabavni zvočni tednik. 20 Plošče. 20.15 »Svet«, komedija. 21.15 Radijski orkester. 22.15 Radijski orkester. — Sreda, 25. maja: 18 Mladinska ura. 18.40 Umetnostni spomeniki na Dolenjskem. 19.30 Nac. ura. 19.50 Šahovski kotiček. 20 Koncert »Glasbene Matice«. 20.45 Jos. Haydn: Godalni kvartet. 21 Nastop tamburaškega seksteta. 22.15 Plošče.

ZA DOBRO VOLJO

Ne več mlada in tudi ne dobra pevka se je producirala na dobrodelnem koncertu.

Ona: »Ti, moj, meni se sdi, da mora vseeno biti težko za pevko, ko se zaveda, da izgublja svoj glas.«

On: »Se hujše je, če se ne zaveda.«

Jablus-jabotnik neprekosljiva tvarina. Iz katere napravite najboljši jabotnik ali bruskev, tudi bres naravne plišče, katerega je še rajal g. dr. Vošnjak pripravil in se tudi po njegovem naročilu izdeluje 8 poštno stane 50 / 250, 100 / 150, 150 / 80 — din. Znižane cene. Stotine pohvalnih pism.

Glavne zastopstvo: Renier, Podčetrtek.

Letoviščarka se je hotela v čolnu prepeljati čez reko. Ker je voda močno narasla, čoln pa je bil v slabem stanju, je bočeje vprašala čolnarja, če je to še tako izginili.

»O, nak,« pravi čolnar, »lani je utonil neki tujec, pred nekaj mesci pa moj brat, a so oba dobili.«

BRINJE

prvovrstno, istrsko dobite v Ljubljani pri (trdki) **FRAN POGAČNIK, d. s. o. z.** Tyrševa (Dunajska) c. št. 88 (Balkan)

V umetniškem klubu so se menili o slikarski umetnosti. »Tudi jaz sem nekaj naslikal za to razstavo,« je dejal Miha.

»In je bilo izobešeno?« so ga vpraševali. Miha: »Seveda; in celo blizu vhoda, tako da je vsakdo mogel videti tako na prvi hip.«

»Joj, kaj pa je bilo takega, jaz se ne spominjam,« je pripomnil eden.

Miha: »Izobešena je bila tabla s napisom: »Kaditi prepovedano.«

Suhe smrčke (mavrohe)

kupujemo po najvišji ceni

SEVER & KOMP.

LJUBLJANA

Profesor je dijakom razlagal, kaj je testament. »Torej, česa je treba za testament, Uršnik?« Dijak je vstal, nekoliko pomislil, nato pa bleknil: »Mrlav človek in pa denar.«

Din. 40.000:-

denarnih NAGRAD

H kateri točki navodila o uporabi Radiona spada posamezna slika?

Navodilo za pranje z Radionom, ki je tiskano na hrbtni strani vsakega zavitka, ima 6 točk. Potrebno je, da točno doženete, katere točke Radion navodila predstavljajo te slike. Vzemite v roko zavitek Radiona in prečitajte pazljivo vsako točko navodila, pa ga primerjajte s temi slikami. Nato vnesite v prazne kroge na teh slikah številko tiste točke, ki po Vašem mnenju spada k posameznim slikam. Napišete v spodnjem desnem kotu tega oglasa žiljivo Vaše ime in natančen naslov. Izrežite cel oglas in ga pošljite kot tiskovino v odprti kuverti frankirano s 25 para brez vsakega drugega obvestila na: Jugoslavensko d. d. Schicht-Lever, oddelek reklama, Osijek.

POZOR: Poslednji rok za vpošiljatev je 31. maj.

1. nagrada	Din. 10.000.-
2. nagrada	„ 5.000.-
3. nagrada	„ 3.000.-
4. nagrada	„ 2.000.-
200 nagrad po	„ 100.-

Skupaj Din. 40.000.- za pravilno rešitev!

Ugotovitev pravilnosti rešitev, žrebanje in delitev dobitkov izvrši posebna ocenjevalna komisija, katere člani so:

Dr. Mato Perić, hr. javni notar
Kamil Krvarić, direktor „Hrvatskega Lista“
Inž. Ante Safner, direktor Jugosl. d. d. Schicht-Lever
Dragan Gregurović, šef reklame Jugosl. d. d. Schicht-Lever

Glavni dobitniki bodo objavljeni 19. junija.

Navodilo o uporabi obeta pri nagradnem tekmovanju dobitnik, točna izpolnitev istega pa prinaša uspeh pri pranju perila!

RADION

pere sam - pere prizanesljivo

Ime in priimek _____

Kraj _____

Ulica in številka _____

Banovinski _____

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslovo oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe. Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Nov redilni prašek

»REDIN« za prašiče. Vsak kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški zredi svoje prašiče. Zadržuje samo 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zavitek 6 din, po pošti 12 din; 3 zav. po pošti 24 din. Uspeh vam je zagotovljen. Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Zidovska ulica 1.

Mošlva esenca Mostin

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 steklenici za 150 litrov Din 20,—, po pošti Din 35,—, 2 steklenici po pošti 55 Din.— Prodaja Drogerija Kanc, Ljubljana, Zidovska ulica 1.

Krojašk. pomočnika

tekoj sprejem, delo stalno. Ludvik Slak, Dobrnič, Trebnje.

Vajenke za strojno pletenje sprejem. Zofija Kuntara št. Vid-Višmarje.

Mind fant miren, s posvetom, poroči pošteno deklet s primerno doto. Ponudbe upravi Domoljuba pod »Resno« 7722.

Čevljar. pomočnika zanesljivega sprejem za stalno. — Travnik, Trebnje.

Mlatilnice s tresalniki in kosilnic Deering v dobrem stanju. poceni prodam. — Ahlin, Jezica 16.

Vseh vrst oblačil

v ogromni izbiri moškega sukna, perila i. t. d. kupite najceneje pri Presker, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 14.

Kupim posestvo

2 do 5 glav živine, najrajši na Gorenjskem — Anton Kristan, Mali Vrh, p. Poljane nad Skofjo Loko.

Novo hišo enonadstropno z zasajenim vrtom, z dobro vpeljano gostilno prodam. — Naslov v upravi pod št. 7061.

Na prodaj je 4 sedežna zaprti kočija (landaver) črna pleskana, v dobrem stanju. — Dobi se po ugodni ceni istotam tudi odprta kočija s tremi sedeži. Več se poizve na Vidovdanski cesti 9.

Hobilno brejo prodam. Rakovec, Vnanje gorice, Brezovica.

Krava pingavka, dobra mlekarica, 550 kg teška, teleti koncem maja, naprodaj. Moškrin št. 2, p. Škofja Loka.

Hlapca poštenega, ne kmetijo sprejem. Černe, Zgor. Šiška 25, Ljubljana VII.

2 telci pingavske pasme, stari 2 leti in pol, visoko breji prodam. Zalog št. 43, Komenda.

Malo posestvo

se prod. Krašče pri Moravčah. Poizve se Duplica št. 7, Kamnik.

Travniske parcele

v Lipah prodam. Peršin, Brest pri Igu.

Vagonske količine žaglinih odpadkov

(žamjanja) trdega lesa kupim. — Oferte pod »Takojšnje plačilo« 7559 na upravo Domoljuba.

Lahko kočijo kupim. Ponudbo z navedeno ceno J. Pretnar, Dosloviče, p. Zirovnica.

Deklo pridno, pošteno za kuhinjska in bišna dela, vajeno peči kruh sprejme takoj Zavod sv. Terezike, Videm - Dobropolje.

Prodaj posestvo

z gospodarskim poslopjem v izmeri 25 hektarov v bližini industrijskega centra. Cena po dogovoru. Spitalar Ferdinand, Sv. Platin 17, Trbovlje.

Trgovska hiša skoraj nova z zemljiščem na prometnem kraju ob banov. cesti v Ljublj. okolici naprodaj ali v najem. Naslov pove Domoljub pod št. 7867.

Malo posestvo pri Ljubljani naprodaj. — Pravno za upokojece, obrtnike ali poletno bivališča. Ponudbe pod »Dom 1938« upravi Domoljuba.

Kolesa in kolesarske potrebščine nudi najceneje nova trgovina Marolt Josip, Zamostec, Sodražica.

Posestvo naprodaj

na lepem kraju, 25 min. od postaje Podnart in Duplje. Redi se lahko, 3 govedi in 4 prašiče. Lep sadni vrt, elektrika, vse v dobrem stanju. Informacije: Podtabor 6, Podbrezje, Gorenjsko.

Hlapca na kmetijo sprejem takoj. Peter Cerar, Ljubljanska c. 13, Domžale.

Deklo pridno, pošteno, išče župnišče. Plača do 200 Din. Naslov v upravi Domoljuba.

Kdo prodaj posestvo poštenu družini na daljše odplačilne obroke. Jamstvo odplačil po dogovoru. Ponudbe z natančnim opisom na upravo Domoljuba pod »Vodna moč« št. 7875.

Trbovski cement

štorijo, žeblje, suhe in oljnate barve, blago za moške in ženske predpasnike ter špecerijo kupite najceneje pri Müller-ju, Grosuplje.

Služkinjo za vrtna dela v Ljubljani, iščem za takoj. Ponudbe na upravo Domoljuba pod »Vrt« št. 7574.

Prodaj hišo z vrtom in njivo, vas Gora 21, Komenda.

Kolesa najnovejši letošnji modeli v največji izbiri že od Din 550.— naprej. — Nova trgovina, Ljubljana, Tyrševa cesta 36, (nasproti Gospodarske zveze).

XVIII. Ljubljanski velesejem

43. razstavna prireditelj

4. do 13. junija 1938.

Polovična vozina na železnici. Pri blagajnah železniških postaj kupite rumeno železniško izkaznico za Din 2.—.

Sejmišče obsega 40.000 m², preko 600 razstavjalcev 14 držav.

Posebne razstave: »Cesta« — Francija — Pohišstvo — Avtomobili — Tekstil — Ženska domača obrt. — Lepo zabavišča.

10. do 12. junija: M. državni trgovski kongres.

Škot je imel naročeno, da trgovcu dobavi 20 kokoši. Ko je trgovec poslano blago prejel, je ugotovil, da je le 19 kokoši. Pozno popoldne je Škot prisopihal še z dvajseto kuro.

»Kako to, da šele zdaj prinašate kokoš?«
»I, če pa ni hotela prej znesti.«

Hranilne knjižice,

vrednostne papirje, delnice, 3% obveznice vračujem po najvišji ceni takoj v gotovini.

Kupo-prodaja nepremičnin

Kupujte srečke državne razredne loterije v moji kolekturi »VRELEC SREČE«.

Al. Planinšek, Ljubljana, Beethovnova 14

Gospodinja je opazovala svojo služkinjo, ki je povečala glavo. »Kaj pa vam je?«
»I, kaj, moj ženin me je zapustil.«
»No, no, boste pa drugega dobili.«
»Tu pri vas že ne, ko imamo dvakrat na teden ješprenj.«

Mizarji!

Stavbno in pohištveno okovje, razno orodje in vso železino dobite po najnižjih cenah pri

Fr. Stupica

Ljubljana, Gosposvetska cesta 1

Profesor: »Prosim, gospod sprevednik, imate prostor zame?«
Sprevednik: »Kateri razred pa imate?«
Profesor: »Sedmegac.«

V vsako hišo Domoljuba!

Krojaškoga pomočnika sprejem takoj. Jane Jože, Senično Križe, Gor.

Razpis.

Farna občina Bloke razpisuje službeno mesto organista.

Predpisano opremljene prošnje z navedbo plače, je vložiti tekom 14 dni na podpisano upravo občine.

Uprava občine Bloke, dne 10. maja 1938.

»Domoljub« stane 38 din za celo leto, za tuzemstvo 60 din. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, inšerate in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglasi se zaračunavajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: 40-04. — Izdajatelj: dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Košček. — Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čuč.

Veliko izbiro moških kamgarnov nudi

F. I. GORIČAR, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29

in sicer:

čisti volneni kamgarni v najnovejših desenh od Din 110.— do 140.—
polvolneni kamgarni trpežni " " 65.— " 88.—
trpežni blagovi slični kamgarnu " " 32.— " 48.—
temno modri in sivi štofi za birmance " " 40.— " 80.—
lepe srajce za botre in birmance, kravate itd.

Radi prezidave cene globoko znižane, izrabite ugodno priliko!